Ἀριθ. 361 – Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ Ζ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΔ' | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 – Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι – Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Ἀγχίσμου 9. | 28 Νοεμβρίου 1882

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

Πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

—

Τὴν πρώτην προσεχοῦς Δεκεμβρίου συμπληροῦνται 48 ἔτη ἀφ' ὅτου αἱ Ἀθῆναι ἐγένοντο τὸ πρῶτον πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, ἐγκαταλειφθείσης τῆς τέως τοιαύτης πόλεως τοῦ Ναυπλίου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ νομίζομεν ὅτι ἐνδιαφέρον ἀνάγνωσμα παρέχομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας* δημοσιεύοντες τὰ κατὰ τὴν μετάθεσιν τῆς ἑλληνικῆς πρωτευούσης καὶ τινας πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ διετέλει τότε ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, ἡ νῦν καλλίστη τῆς Ἀνατολῆς πόλις καταστᾶσα.

—

Τὸ περὶ μεταθέσεως τῆς πρωτευούσης Β. Διάταγμα.

ΟΘΩΝ

Ἐλέῳ Θεοῦ

Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος.

Ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ ἡμετέρου ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Ἡ καθέδρα Ἡμῶν μετατίθεται κατὰ τὴν α' Δεκεμβρίου τ.ἔ. ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας.

Ἄρθ. 2. Ἡ πόλις Ἀθῆναι θέλει ἐπονομάζεσθαι ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας *Βασιλικὴ Καθέδρα καὶ Πρωτεύουσα.*

Ἄρθ. 3. Κατὰ τὴν 1 (13) Δεκεμβρίου τ. ἔ. θέλουν καθιδρυθῇ ἐν Ἀθήναις καὶ ὅλα τὰ Ἡμέτερα Ὑπουργεῖα τῆς ἐπικρατείας μετὰ τῶν ἀμέσως εἰς αὐτὰ ὑπαγομένων τμημάτων, ἔτι δὲ καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, τὸ Γεν. Ταμεῖον, καὶ τὸ Γεν. Ταχυδρομεῖον Διευθυντήριον.

Ἄρθ. 4. Δι' ἰδιαιτέρων ἀποφάσεων θέλομεν προσδιορίσει τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν καὶ αἱ λοιπαὶ κεντρικαὶ ἀρχαὶ θέλουν μετατεθῇ ἐκεῖ.

Ἄρθ. 5. Ὅλαι αἱ ὑπάλληλοι Ἀρχαὶ τοῦ Βασιλείου θέλουν ἀρχίσει νὰ διευθύνωσιν εἰς Ἀθήνας τὴν μετὰ τῶν ἐν τῷ 3 ἄρθρῳ σημειουμένων Ἀρχῶν ἀλληλογραφίαν των, ὁπόταν αὕτη δὲν θέλῃ δυνηθῇ νὰ φθάσῃ εἰς Ναύπλιον κατὰ τὸν συνήθη δρόμον τοῦ ταχυδρομείου πρὶν τῆς 19 Νοεμβρίου (1 Δεκεμβρίου) τ. ἔ.

Ἄρθ. 6. Ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν Γραμματεὺς παραγγέλλεται νὰ κοινοποιήσῃ καὶ ἐκτελέσῃ τὸ παρὸν διάταγμα, δημοσιευθησόμενον διὰ τῆς *Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως*· ἕκαστος δὲ τῶν λοιπῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας θέλει συμπράξει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, καθ' ὅσον προσήκει εἰς αὐτόν.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 18 (30) Σεπτεμβρίου 1834.

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
Η ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑ
Ὁ Κόμης ΑΡΜΑΝΣΠΕΡΓ Πρόεδρος, ΚΟΒΕΛ, ΕΪΔΕΚ
Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας
Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ, ΛΕΣΟΥΙΡΟΣ, Ν. Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ,
Ι. ΡΙΖΟΣ, Γ. ΠΡΑΙΔΗΣ.

—

Αἱ πρὸς μετάθεσιν παρασκευαί.

Τὰς πρὸς μετάθεσιν παρασκευὰς ἡ τότε ἐν Ναυπλίῳ ἐκδιδομένη ἑλληνογαλλικὴ ἐφημερὶς «Ὁ Σωτὴρ-Le Sauveur» περιγράφει ὡς ἕπεται·

«Ἡ κίνησις εἶνε γενική. Εἰς τὴν πόλιν τῆς Ναυπλίας μένει ἀκόμη ὀλίγη πνοή. Ἐντὸς ὀλίγου πενθηφορεῖ διὰ τὴν ὑστέρησιν τοῦ βασιλέως της, διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς Κυβερνήσεώς της, θέλει ῥίψει μαῦρα καλύμματα εἰς τὰς ὡραίας οἰκίας της, εἰς τοὺς μεμονωμένους δρόμους της, ἄλλοτε τόσον ἐμψυχωμένους ἀπὸ τὴν συρροὴν τῶν κατοίκων. Παντοῦ δὲν βλέπεις σήμερον εἰμὴ ταξειδιώτας. Παντοῦ δὲν παρατηρεῖς εἰμὴ ἑτοιμασίας ἀναχωρήσεως, αἱ ὁποῖαι ἡνωμέναι μὲ τὰ παράπονα τοῦ ἑνὸς, μὲ τὰς δυσαρεσκείας τοῦ ἄλλου, παρουσιάζουν εἰκόνα περίεργον καὶ παράδοξον.

Εἰς τὰς Ἀθήνας! εἰς τὰς Ἀθήνας! Ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως, τοιαύτη εἶνε ἡ γενικὴ ὅλων φωνή. Ἡ αἰφνίδιος ἀναχώρησις τῶν δύο Γραμματέων τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ Πολέμου ἐξύπνησε καὶ αὐτοὺς τοὺς πλέον ἀπαθεῖς καὶ δυσπίστους.

Ἡ ἀναχώρησις ἐπίσης ἱκανῶν οἰκογενειῶν, ἱκανῶν ὡραίων Κυριῶν, ἔφερε τὴν μονοτονίαν εἰς τὰς συναναστροφάς μας. Ὁ κόσμος ὅλος ἐπιθυμεῖ τώρα τὰ θέλγητρα τῶν Ἀθηνῶν, τὰ ὁποῖα ὑστερήθη ἡ Ναυπλία. Ἀκόμη ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἡ μετοικεσία καταντᾷ γενικὴ καὶ ὁ δρόμος τῆς Ἐπιδαύρου σκεπασμένος ἀπὸ εὐσεβεῖς προσκυνη-

τὰς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπευχόμεθα ἀπὸ καρδίας καλὸν καιρὸν, ὡραῖον ἥλιον καὶ οὔριον ἄνεμον».

Μετά τινα σχόλια περὶ τῆς ἀθλίας τῶν Ἀθηνῶν καταστάσεως, τὸ ἀρθρίδιον περατοῦται ὡς ἑξῆς, μετέχον πως προφητείας ἐπαληθευσάσης:

«Δημοσιεύοντες τὰς αὐτοσχεδίους αὐτὰς σκέψεις μας, ἀπέχομεν τοῦ νὰ ἐπεμβῶμεν εἰς λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν, βέβαιοι ὅτι ἡ Κυβέρνησίς μας θέλει εὐκόλως ἐννοήσει τὴν ὀρθότητά των. Δὲν ζητοῦμεν πολυτέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἀπὸ τὴν Ἐξουσίαν. Ἀκόμη εἴμεθα πτωχοί. Θέλει ἔλθει καὶ ὁ καιρὸς τῆς πολυτελείας καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας. Κατὰ τὸ παρὸν δὲν ζητοῦμεν εἰμὴ ὑγιείαν, εὐκολίαν καὶ ἀνάπαυσιν διὰ τοὺς κατοίκους τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ Κυβέρνησις χρεωστεῖ ὅλα ταῦτα νὰ προμηθεύσῃ, ἀφοῦ ἀμεταθέτως ἀπεφάσισε νὰ στερεώσῃ ἐκεῖ τὴν καθέδραν τοῦ κράτους της».

—

Ἡ ἐκ Ναυπλίου ἀναχώρησις τοῦ βασιλέως.

«Τὴν 29 Νοεμβρίου 8 ὥρας πρὸ μεσημβρίας ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἀνεχώρησε διὰ τῆς Ἐπιδαύρου εἰς Ἀθήνας. Πλῆθος λαοῦ ἐξῆλθε τῆς πόλεως καὶ μὲ δάκρυα λύπης κατευόδωσε τὴν Α. Μ. μὲ ἐπανειλημμένας φωνὰς *Ζήτω ὁ βασιλεύς!* Ἡ Α.Μ. χαιρετῶν τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους του ἐδείκνυε τὴν ἐσωτερικὴν λύπην του, ὅτι ἀφίνει τὴν πόλιν ἐκείνην, ἥτις πρώτη τὸν ἐδέχθη μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν, ὅταν ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος. Ὁ νομάρχης τῆς Ἀργολίδος, ὁ φρούραρχος Ναυπλίας καὶ διάφοροι ἀξιωματικοὶ καὶ πρόκριτοι τῆς πόλεως, ὅλοι ἔριπποι, συνώδευσαν τὴν Α. Μ. ἱκανῶν ὡρῶν διάστημα. Ἡ Α. Μ. εὐηρεστήθη νὰ ὁμιλήσῃ καθ' ὁδὸν μὲ διαφόρους πολίτας καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ὁποίαν ἔχει ζωηρὰν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ τὸ ἐμπόριον τῆς Ναυπλίας ἀκμάζον πάντοτε».

[Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος].

—

Ἡ εἰς Ἀθήνας ἄφιξις αὐτοῦ.

«Ἡ Α. Μ. ἔρθασεν εἰς Ἀθήνας τὴν 1ην Δεκεμβρίου. Εἰς τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν πόλιν ὁ βασιλεὺς ὑπεδέχθη ἀπ' ὅλας τὰς Ἀρχὰς καὶ ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν τῆς Α. Μ. καὶ τὴν συνώδευσαν μὲ εὐφημίας καὶ μὲ δείγματα σέβας καὶ ἀφοσιώσεως. Ἐκτὸς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ, μᾶς γράφει εἷς τῶν ἐν Ἀθήναις ἀνταποκριτῶν μας, κανὲν μέτρον δὲν ἐλήφθη ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν διὰ νὰ γείνῃ ἡ ἑορτὴ λαμπροτέρα. Ἡ Α. Μ. διευθύνθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου* ὅπου ἐψάλη δοξολογία. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὰ Ἀνακτόρια, ὅπου ἡ Α. Μ. ἐδέχθη μετὰ μεσημβρίαν τὰς πολιτικὰς καὶ πολεμικὰς Ἀρχάς».

[Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος].

—

Ἡ τότε κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν.

«Τὴν 18 Σεπτεμβρίου ἐξεδόθη τὸ διάταγμα, δι' οὗ ὡρίζοντο αἱ Ἀθῆναι πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, μετὰ τοσαύτης δ' ἐμμανοῦς σπουδῆς ἐπεχειρήθη τὸ ἔργον, ὡς ἂν ἔκαιεν ἡ γῆ τοῦ Ναυπλίου ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς ἀντιβασιλείας. Οἱ ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Ἀρμανσπὲργ ἐπόθουν μεταλλαγὴν, καὶ τὸ ὄνομα «Ἀθῆναι» εἶχε κλασικόν τι γόητρον· οὕτω δὲ ἐν Ἑλλάδι, ἣν ἐκυβέρνα ἔτι ἀνήλικος βασιλεὺς, πάντας τοὺς ἐκ τῶν πραγμάτων λόγους ἐπεσκίασε ρωμαντική τις ἰδιοτροπία. Ὁ νεαρὸς ἡγεμὼν «ἠστειεύετο λαλῶν περὶ τῶν ἀπείρων ἀμηχανιῶν καὶ στερήσεων, ἃς ἔμελλε νὰ ὑποστῇ μεταβαίνων εἰς Ἀθήνας ἐν μέσῳ χειμῶνος». Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ὀλίγην εἶχον πρὸς ἀστεϊσμοὺς διάθεσιν ἐκεῖνοι, οὓς ἐξέπληττε τὸ αἰφνίδιον τῆς ἀντιβασιλείας μέτρον, τουτέστιν αἱ διὰ μιᾶς καταστρεφόμεναι οἰκογένειαι τοῦ Ναυπλίου. Ἂν ὅπως ἄποτε ἤθελεν ἡ ἀντιβασιλεία νὰ ἐκλέξῃ ἄλλην πρωτεύουσαν, διατί δὲν ἐξέλεγε τὸν Πειραιᾶ; Ὁ «οἴνοψ πόντος» ἔπρεπε νὰ περικλύζῃ οἱανδήποτε τῆς Ἑλλάδος πρωτεύουσαν. Ὁ ἀρχιτέκτων τῆς βαυαρικῆς αὐλῆς, ἐξ ἐμπορικοπολιτικῶν σκέψεων ὁρμώμενος, εἶχε προτείνει τὴν Κόρινθον, μὴ μαντεύων πόσον ἠδύναντο νὰ καταστρέψωσιν οἱ σεισμοὶ τὴν ἄλλως νοσηρὰν ἐκείνην χώραν.

Τέλος κατίσχυσε τὸ ἱστορικὸν γόητρον τῶν Ἀθηνῶν πάσης ἠρέμου καὶ σώφρονος σκέψεως.

Μεταξὺ Ἀθηνῶν, Ναυπλίου καὶ Κορίνθου, γράφει ὁ Λούζης, δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε ἀμφίβολος ἡ ἐκλογή. Τὸ κατ' ἐμὲ ἤθελον προτιμήσει τὸ Ἄργος. Ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ δὲν ἐγένετο λόγος.

Ἀληθῶς δὲ τὰ συμβάντα κατὰ τὴν μετάβασιν τῆς κυβερνήσεως τὸν χειμῶνα τοῦ 1834 πρὸς τὸ 1835 μαρτυροῦσιν, ὅτι ἡ ἀντιβασιλεία, εἰς ἀπερισκέπτους θεωρίας περισπωμένη, ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ παρίδῃ ὅλως τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων κατάστασιν. Κατ' ἀρχὰς ἐγένετο δεκτὸν τὸ σχέδιον δύο Ἀθηναίων ἀρχιτεκτόνων, οἵτινες —ἔχοντες ἠγορασμένα εὐθηνὰ οἰκόπεδα καὶ κερδοσκοποῦντες—ἤθελον νὰ κτίσωσι κατὰ διαστάσεις κολοσσιαίας τὴν μέλλουσαν πρωτεύουσαν, νὰ ἀνεγείρωσι κτίρια, μέλλοντα νὰ ἐκμηδενίσωσι τὰ μέγιστα μνημεῖα ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων, καὶ νὰ κατασκευάσωσιν ὁδοὺς τοιούτου πλάτους, ὥστε αἱ παρόδιοι οἰκίαι νὰ φαίνωνται θερινοὶ οἰκίσκοι εἰς τοὺς ἐν μέσῳ ἱσταμένους. Διεβεβαίουν οἱ *ἱδρυταὶ* οὗτοι τὴν ἀντιβασιλείαν, ὅτι ἡ μοῖρα ἐπερύλασσεν αὐτῇ νὰ ἱδρύσῃ τὴν καλλίστην καὶ περιφημοτάτην πόλιν τῆς ὑδρογείου, ἡ δὲ ἀντιβασιλεία ἔγραφε σταθερᾷ τῇ χειρὶ τὸ *ἐγκρίνεται* ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ σχεδίου, ὅπου ἔμελλε νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ Πάνθεον. Ὡμολόγησαν ὅμως οὐχ ἧττον οἱ ἀρχιτέκτονες αὐτοὶ, ὅτι πρὸς οἰκοδόμησιν τῆς πρωτευούσης των ἀπῃτοῦντο τοὐλάχιστον δεκαέξ ἔτη. Ὅτε δὲ τὸ παράλογον τοῦ σχεδίου κατεφάνη πρόδηλον κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, ἐγκατέλιπε πάλιν αὐτὸ καὶ ἠκύρωσεν ἡ ἀντιβασιλεία, παρεκάλεσε δὲ τὸν βασιλέα Λουδοβίκον νὰ ἀποστείλῃ εἰς Ἀθήνας τὸν αὐλικὸν αὐτοῦ ἀρχιτέκτονα Κλέντζε πρὸς διαγραφὴν νέου σχεδίου. Διετάχθη δὲ, ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ χρόνῳ δὲν ἐπετρέποντο νέαι οἰκοδομαὶ οὔτε ἀποπεράτωσις τῶν ἠρχισμένων ἤδη, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠναγκάσθησαν νὰ μένωσιν ἐντὸς τῶν ἐλεεινῶν αὐτῶν οἰκημάτων.

Καίτοι ἐν Ἀθήναις οὔτε στρατὼν ὑπῆρχεν, οὔτε νοσοκομεῖον, οὔτε σχολεῖον, καίτοι οὐδὲν εἰργάζετο λατομεῖον οὔτε κεραμοποιεῖον, οὔτε ὑπῆρχεν ἐν γένει τοσοῦτον ὑλικὸν, ὥστε νὰ οἰκοδομηθῇ στερεῶς καὶ τὸ ἐλάχιστον οἰκοδόμημα, διέταξεν οὐχ ἧττον ἡ ἀντιβασιλεία, ὅπως κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως τεθῇ ἐν πάσῃ ἐπισημότητι ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ νέου νομισματοκοπείου.

Πρὸς τοῦτο εἶχον ἤδη παραγγελθῆ εἰς Μόναχον αἱ ἀναγκαῖαι ἐκτυπωτικαὶ μηχαναὶ, καὶ ἀποσταλεῖσαι ἔρθασαν πραγματικῶς τὸν Μάϊον εἰς Ναύπλιον, συνοδευόμεναι ὑπὸ διευθυντοῦ τοῦ μέλλοντος νομισματοκοπείου, χαράκτου, ἐφόρου, καὶ ἀρχιλεπτουργοῦ, καὶ ἀπετέθησαν ἐντὸς ὑγροῦ τινος θολωτοῦ οἰκοδομήματος.

Οὕτω δὲ ἤθελεν ἡ ἀντιβασιλεία νὰ ἐγκατασταθῇ μετ' αὐλῆς, ὀχημάτων καὶ βιενναίων κλειδοκυμβάλων, ἐντὸς σωροῦ ἐρειπίων, ἐντὸς 162 περίπου οἰκιῶν περιβαλλομένων ὑπὸ χωμάτων καὶ λίθων.

Πρὸς ἀποκόμισιν τῶν χωμάτων τούτων ἔπρεπεν ἑκατὸν τέθριππα φορτηγὰ ἁμάξια νὰ ἀνύσωσι δέκα καθ' ἑκάστην δρόμους, καὶ πάλιν δὲν ἤθελον τελειώσει ἐντὸς δύο ἑβδομάδων. «Οὐδέποτε, γράφει ὁ Λούζης περὶ τῶν σκηνῶν τούτων, μοὶ παρέστησε πόλις λυπηρότερον καὶ νεκρικώτερον ἐρημώσεως θέαμα».

«Αἱ Ἀθῆναι, λέγει αὐστριακὴ ἔκθεσις, οὐδὲν ἄλλο εἶνε σήμερον ἢ σωρὸς ρυπαρῶν ἐρειπίων, τεταγμένων κύκλῳ μεγαλοπρεπῶν τινων λειψάνων καὶ διακοπτομένων δι' ἑκατὸν πεντήκοντα περίπου ἐν πάσῃ σπουδῇ ᾠκοδομημένων κτιρίων. Εἶνε δὲ ταῦτα κεχωρισμένα καὶ διεσπαρμένα ἐπὶ σχετικῶς μεγάλης ἐκτάσεως, καὶ κατελήφθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς βίας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως δι' ἑαυτὴν καὶ τὴν ἀναγκαίαν της ἀκολουθίαν. Τὰ ἐνοίκια καὶ τὰ πρὸς ζωάρκειαν εἶνε τοσοῦτον ἀκριβὰ, ὅσον οὐδαμοῦ ἴσως τοῦ γνωστοῦ κόσμου. Ἡ κυβέρνησις συνέταξε δύο διατιμήσεις καὶ ὥρισε π. χ. τὸ ἐτήσιον μίσθωμα οἰκίας εἰς 15 % τῆς πάντοτε ὑπερβολικῆς κατ' ἐκτίμησιν ἀξίας της, δὲν ἔχει ὅμως τὰ μέσα, ὅπως καταστήσῃ σεβαστὰς τὰς διατάξεις της ταύτας. Ἡ μετάβασις χωρίς τινος ἐκ τῶν προτέρων προπαρασκευῆς ἐπαρκοῦς προὐξένησεν ἐνταῦθα μὲν τοῦτο τὸ δεινὸν, ἐν Ναυπλίῳ δὲ τοὐναντίον πολλῶν οἰκογενειῶν τὴν καταστροφήν.

Ἡ εἰς τὸν νεαρὸν ἡγεμόνα προσφώνησις τοῦ αὐστριακοῦ πρεσβευτοῦ κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν διαπιστευτηρίων του κατεδήλου τὰς σοβαρὰς ταύτας καὶ πλήρεις φόβων ἐντυπώσεις. «Βλέπω, εἶπεν οὗτος τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα κατοικοῦσαν ἐν μέσῳ ἐρειπίων λαμπρῶν μὲν ἐκ παλαιοῦ, ἐλεεινῶν δὲ ἀπὸ τῆς χθές. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε εἰκὼν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἐκλήθη, ὅπως χρησιμοποιήσῃ πρὸς νέαν οἰκοδομὴν τὴν ὑπάρχουσαν ἐν τῷ ἑλληνικῷ λαῷ ἐξαίρετον ὕλην, καὶ ἀποκαθάρῃ τὰ λυπηρὰ ἴχνη χρόνων βαρβαρικῶν».

[Μ. Βαρθόλδη «Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος»].

—

Μία ἐπιστολὴ ἐξ Ἀθηνῶν.

«Πρὸς τὸν προφέσορα Κ. εἰς Δρέσδην.

Ἐπειδὴ πάλιν θέλεις νὰ μάθῃς τὰ τρέχοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖς νὰ ἔλθῃς νὰ ζήσῃς καὶ νὰ ταφῇς, καὶ τῆς ὁποίας τὴν εὐδαιμονίαν εὔχεσαι καὶ περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως της τόσον συνήργησες καὶ διὰ χρηματικῶν μέσων καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν σου, πάλιν σὲ ἀναγγέλλω ὀλίγα περὶ τῆς τωρινῆς καταστάσεώς της καὶ μάλιστα περὶ τῶν ὅσα ἀποβλέπει τὰς Ἀθήνας.

Δικαστήρια πολιτικὰ ἀκόμη δὲν ἐσυστήθησαν· διὰ τοῦτο βλέπεις τὴν πόλιν μας γέμουσαν πολυμόρφων κερδοσκόπων κ' ἐπιτηδειοτάτων βαλαντιοκόπων. Ὁ ἕνας ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐσχάτης πενίας καὶ μεγάλης στενοχωρίας σοῦ παίρνει δανικὰ, τὰ ὁποῖα μένουν ἀγόριστα. Ὁ ἄλλος σοῦ ἀγοράζει τὸν σῖτον, τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνόν σου χωρὶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς πληρωμῆς των. Ὁ τρίτος πάλιν τὰ μεγάλα σου δένδρα κόπτει διὰ νὰ τὰ πωλήσῃ ἢ νὰ κτίσῃ οἶκον, τὰ δὲ μικρότερα ἐκριζόνει ἢ τὰ μεταφυτεύει εἰς τὸν κῆπόν του. Εἰς τοὺς ἀπ' ἐδῶ μακρὰν ἀπέχοντας ἐλαιῶνας ἢ ἀμπελῶνάς σου ὅστις θέλει ἐμβάζει τὰ ζῶά του. Τὸ νεῦρον τῆς βρύσεώς σου τὸ κόπτουν ἀκατάπαυστα καὶ τὸ μετοχετεύουν ἀλλοῦ. Τοιαῦτα, φίλε, γίνονται καθημερινῶς, καὶ δὲν ἔχεις κἂν, ἐνῷ λείπουν δικαστήρια, μήτε ποῦ νὰ τ' ἀναφέρῃς, καὶ ἂν τἀναφέρῃς μνείσκουν ἀναφερμένα καὶ σὺ ζημιωμένος ἢ καὶ ὁλότελα ἀφανισμένος.

.... Ὁ ψωμᾶς καὶ ὁ κρεοπῶλος πωλοῦν τὸ κρέας καὶ τὸ ψωμίον ὡς θέλουν· ἐκεῖνο ἀνέβη ἢ ὀλὰ εἰς μίαν δραχμὴν καὶ τοῦτο ἀχρειόστατον *κατζεκίσιον*· τὸ ὀψάριον ἔχει ἐνίοτε δύο δραχμὰς καὶ σαράντα λεπτά· καὶ τὰ λοιπὰ ἐδώδιμα ὅλα εἶνε ἐπίσης ἀκριβόστατα.

* Οὕτως ἐκαλεῖτο τότε τὸ Θησεῖον. Σ. Ε.

Κατ' αὐτὰς μεταβαίνει ἡ Κυβέρνησις ἐδῶ· καὶ ἀντὶ χαίροντας, βλέπεις κατηφεῖς, πενθοῦντας καὶ ὀλολυζομένους· διότι οἱ Δημογέροντες, ὁ Θεὸς νὰ τοὺς χαρύνῃ! ἔκβαλον ἀπὸ τὰ ὀσπίτια ἐν καιρῷ χειμῶνος οἰκογενείας σεβασμίας, γυναῖκας ἐγκύους καὶ νήπια τέκνα, διὰ νὰ βάλουν εἰς τὸν τόπον των ὑπαλλήλους τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου . . . . »

[Ἐφ. «Ἀθηνᾶ» 1 Δεκεμβρίου 1834.]

Η ΜΟΥΣΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Διήγημα.

Ὡραίαν τινὰ ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου μετέβαινον ἐκ τῆς πόλεως Β* εἰς τὸ χωρίον διὰ τοῦ διτρόχου ἁμαξίου τοῦ ἐκτελοῦντος δὶς τῆς ἡμέρας τὴν συγκοινωνίαν ἀπὸ τοῦ χωρίου εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὸ χωρίον. Ἤμην δὲ ὁ μόνος ἐπιβάτης. Ὁ ἁμαξηλάτης ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἕδρας του καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐξέτεινε νωχελῶς τὴν μάστιγά του ἐπὶ τοῦ μόλις βαδίζοντος ἀχρειεστάτου κτήνους.

Ἡ *Ἀστέρω*, οὕτως ἐλέγετο, ἐκλαμβάνουσα τὴν ἐλαφρὰν τῆς μάστιγος ἐπαφὴν ὡς θωπείαν μᾶλλον, ὁσάκις ἠσθάνετο αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὀστεωδῶν ὀπισθίων της ἢ ἐπὶ τῶν ἀνεσκαμμένων πλευρῶν της, τὸ εὐγενὲς κτῆνος ἵστατο διὰ μιᾶς, ἐδοκίμαζε τὴν πρὸ τῶν ποδῶν της χλόην καὶ ἐξηκολούθει ἔπειτα τὸν δρόμον της κατ' ἀρέσκειαν. Οἱ συχνοὶ δὲ οὗτοι σταθμοὶ οὐδόλως μὲ δυσηρέστουν, διότι ὁ καιρὸς ἦτο καλὸς καὶ ἐν ἀνέσει ἀπελάμβανον τὸ ἄρωμα τῆς γενεθλίου γῆς. Μίαν περίπου ὥραν ἤμην ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τῇ μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, ὅτε αἴφνης ἀφυπνίσθην βιαίως. Τί συνέβη; Ἡ *Ἀστέρω* ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λαμπροτάτου τμήματος τῆς ὁδοῦ μᾶς ἀνέτρεψεν ἐντὸς λάκκου. Ἐπήδησα παρευθὺς σκοπὸν ἔχων νὰ ἐπιπλήξω τὸν ἁμαξηλάτην αὐστηρῶς, ἀλλ' ἡ ἀπερίγραπτος σύγχυσις καὶ ἐντροπή του μὲ ἀφώπλισαν. Ἵστατο ἐνώπιόν μου, κάτω νεύων τοὺς ὀφθαλμούς, ἄναυδος, ἀκίνητος, καὶ περιέστρεφε μεταξὺ τῶν δακτύλων τὸν μέγαν καὶ πλατύχειλον πῖλόν του. Μόλις ἦτο εἴκοσιν ἐτῶν, καὶ ὁ ταπεινὸς καὶ γλυκύς του τρόπος μὲ συνεκίνησε.

— Εὐτυχῶς, τῷ εἶπον, μόνον τὸν φόβον ποὺ ἐπήραμε. Καὶ ποῦ εἶχες τὸν νοῦν σου;

Ὕψωσε πρός με δύο μεγάλους ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων.

— Αἴ, τῷ εἶπον, μικρὸν τὸ κακόν. Ἔλα τώρα νὰ γυρίσωμεν τὸ ἁμαξάκι ποὺ μᾶς το 'πέταξε 'ς τὸ λάκκο ἡ *Ἀστέρω*.

Ἀφ' οὗ δὲ τὸ ὄχημα ἐστάθη ἐπὶ τῶν δύο τροχῶν του:

— Σᾶς παρακαλῶ, κύριε, εἶπεν ὁ νέος μετά τινος δισταγμοῦ, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ καθήσετε 'ς τὴν θέσιν μου, καὶ νὰ πᾶτε μόνος σας 'ς τὸ χωριό. ὁ δρόμος εἶνε εὔκολος, θὰ τραβήξετε ὅλο ἴσα, καὶ ὅταν φθάσετε 'ς τὸ τρίστρατο κάμνετε ἀριστερά, καὶ θὰ ἰδῆτε τὸ σταυρὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἡ *Ἀστέρω* μόνη της θὰ σταθῇ 'ς τὸ καλλίτερο καπηλειό, 'ς τὸ χωριὸ δὲν εἶνε ἄλλο, μόνο τοῦ ἀφέντη μου. Καὶ ἂν ἐρωτήσῃ ποὺ εἶνε ὁ Σταῦρος . . .

Δύο δάκρυα καταπεσόντα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸν διέκοψαν.

— Ἔ! τί θὰ τοῦ εἰπῶ;

— Νὰ τοῦ εἰπῆτε ὅτι πως ὁ Σταῦρος γιὰ νὰ ξεμπερδεύσῃ ἔπεσε 'ς τὸ ποτάμι.

Καὶ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον· ἐξεκίνησε πρὸς τὸ παραρρέον ποτάμιον. Ἀλλ' ἐγὼ τὸν ἐκράτησα προσπαθῶν νὰ τὸν ἀποτρέψω ἀπὸ τοῦ ἀπονενοημένου σκοποῦ του, καὶ τῷ εἶπον:

— Καὶ ποιὸς τὸ εἶπε, ὅτι δὲν σοῦ ἔμεινε νὰ κάμῃς ἄλλο παρὰ νὰ πέσῃς 'ς τὸ ποτάμι.

— Τίποτα, τίποτα, κύριε. Δὲν εἶνε μιά, δὲν εἶνε δυό, καὶ ἂν δὲν τῶκαμα ὡς τώρα, εἶνε ποὺ δὲν ἔχω τὸ θάρρος, εἶμαι δειλός. Νά, χθὲς ἐπολέμησα νὰ δώσω μιὰ 'ς τὰ μυαλά μου μὲ τὸ πιστόλι, μὰ δὲν μ' ἄφησεν ὁ φόβος. Εἶμαι ἄτυχος, κύριε, δὲν πιστεύω νὰ εἶνε 'ς τὸν κόσμον ἄλλος ἐλεεινότερος ἀπὸ ἐμέ.

Καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ σωροῦ πετρῶν καὶ ἔκλαιεν ἔχων τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν του. Ἐφαίνετο φιλότιμος νέος. Πλησιάσας λοιπόν, τῷ εἶπον διὰ φωνῆς μειλιχίου καὶ συμπαθοῦς·

— Τί τρέχει λοιπόν; Διηγήσου με τὰς συμφοράς σου καὶ δὲν ὑπάρχει συμφορὰ χωρὶς τὸ ἰατρικόν της.

— Νὰ τί τρέχει, κύριε, νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ. Πέντε φορὲς τῶρριξα τὸ ἁμάξι 'ς ὀκτὼ ἡμέραις. Θὰ 'πῆτε ποῦ τὸν ἔχω τὸν νοῦν μου. Ξέρω καὶ 'γώ; Εἶνε κάμποσος καιρὸς ποὺ ὅλο καὶ ἀνοησίαις κάνω. Καὶ ἀνίσως τὸ μάθῃ ὁ ἀφέντης πῶς καὶ σήμερα τὸ ἔρριξα, θὰ μὲ διώξῃ χωρὶς ἄλλο ὅπως μὲ βλέπετε καὶ σᾶς βλέπω.

— Καὶ πῶς θὰ τὸ μάθῃ; ἐκτὸς ἂν τοῦ τὸ εἰπῇς μόνος σου.

— Θέλετε νὰ εἰπῆτε, ἂν δὲν με μαρτυρήσετε σεῖς. Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ. Ἀλλὰ αὔριον πάλιν θὰ ἔχωμεν τὰ ἴδια· καλλίτερα νὰ γλυτώσω τώρα μιὰ καὶ καλή. Καὶ ἔπειτα, μὲ φθάνει ὅσο ἔζησα τί τὴν θέλω τὴ ζωή. Θὰ πέσω 'ς τὸ ποτάμι.

Μετὰ πλείστης ὅσης δυσκολίας κατώρθωσα νὰ τὸν καταπραΰνω καὶ νὰ τὸν καταφέρω νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν θέσιν του, ὅπου ἐκάθησα καὶ ἐγὼ πλησίον του. Τεχνηέντως δὲ τῷ ὑπέδειξα ὅτι ἐπεθύμουν νὰ μοὶ διηγηθῇ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπελπισίας του. Τοῦτο ἤθελε καὶ αὐτός. Καὶ ἤρχισεν ὡς ἑξῆς:

«— Κύριε, ἡ ἱστορία μου εἶνε μεγάλη:

Ἔμεινα ὀρφανὸς καὶ ἀπροστάτευτος πολὺ μικρὸς, καὶ ἐγὼ δὲν εἰξεύρω τί ἤθελα ἀπογείνῃ, ἂν δὲν εὑρίσκοντο ὁ κύριος Βαλλιᾶς καὶ ἡ κυρία του, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐπῆραν καὶ μὲ ἀνάθρεψαν μαζὶ μὲ τῆς δύο θυγατέρες των. Μὲ τὴν μεγαλήτερη εἴμαστε συνομήλικοι. Ὁ κύριος Βαλλιᾶς εἶχε τότε, καὶ ἀκόμη τὴν ἔχει, τὴν ταβέρνα τὴν *Αὐγούλα*, ἔτσι τὴ λένε. Εἶνε ἄνθρωπος καθὼς πρέπει, καὶ θὰ ἦτον πολὺ καλλίτερος ἀκόμη, ἂν δὲν τὸν εἶχε χαλάσει ἡ γυναῖκά του· φαντασθῆτε, νομίζουν ὅτι δὲν εἶνε γεννημένοι διὰ νὰ ἔχουν ταβέρνα. Εἶνε ὅμως πολὺ καλὴ γυναῖκα, δὲν εἰμπορῶ νὰ εἰπῶ κακὸν λόγον δι' αὐτήν. Σὰς ἔλεγα λοιπὸν ὅτι οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι μὲ ἀνέθρεψαν μαζὶ μὲ τῆς δύω των θυγατέρες, μὲ εἶχαν 'σὰν παιδί τους, μ' ἔβαζαν 'ς τὸ τραπέζι, τὴν Κυριακὴ μ' ἔπαιρναν μαζί τους 'ς τὴν Ἐκκλησία, καὶ ὅποιος μ' ἔβλεπε στολισμένον μὲ τὰ καλὰ μου τὰ ῥοῦχα, θὰ ἔλεγε πῶς θὰ μὲ εἶχαν ἀδελφὸ τὰ κορίτσια. Εἴμαστε πάντα μαζί, καὶ αἱ δύο μ' ἀγαποῦσαν καὶ τῆς ἀγαποῦσα καὶ τῆς δύο. Καὶ ἔτσι ἐμεγαλώσαμεν. Ἐγὼ ὅμως ποτὲ δὲν ἐλησμονοῦσα τὸ καλὸν ποὺ μ' ἔκαμεν αὐτὴ ἡ οἰκογένεια, καὶ ἐπροσπαθοῦσα νὰ κερδίζω τὸ ψωμὶ ποὺ ἔτρωγα, καὶ ὅσον εἰμπορῶ νὰ τοὺς φαίνομαι χρήσιμος. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ κύριος Βαλλιᾶς ἐσυλλογίσθη νὰ πάρῃ ἔν' ἁμαξάκι νὰ πηγαίνῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ χωριὸ 'ς τὴν πόλι καὶ ἀπὸ τὴν πόλι 'ς τὸ χωριὸ, τοῦ εἶπα ἐγὼ νὰ μὲ βάλῃ ἐμένα ἀπάνω 'ς αὐτὴν τὴν δουλειά. Καὶ δὲν ἤμουν ἀκόμη δώδεκα ἐτῶν. Ὁ κύριος Βαλλιᾶς λοιπὸν μ' ἔκαμεν ἁμαξᾶ καὶ εἰμπορῶ νὰ σᾶς ὁρκισθῶ ὅτι ὡς τώρα δὲν εἶχε κανένα παράπονο. Εἰς ὅλα ἐδῶ τριγύρω τὰ χωριὰ δὲν ἦταν ἄλλος δεύτερός μου, καὶ ὅλοι μ' ἀγαποῦσαν, διότι ἤμουν τόσο δὰ παιδάκι καὶ εἴξευρα τόσον καλὰ νὰ δουλεύω τὸ ἁμαξάκι. Πολλοὶ μάλιστα μοῦ ἔδιναν καμμιὰ φορὰ τὸ διπλὸ ἀγῶγι. Τώρα ὅμως ἄλλαξαν τὰ πράγματα, καὶ δὲν μοῦ κάνει καρδιὰ νὰ πιάσω τίποτα. Αἴ, τότε νὰ μ' ἐβλέπατε ἀπάνω 'ς τὰμαξάκι μὲ τὸ καμτσίκι 'ς τὸ χέρι, καὶ 'γὼ δὲν ξέρω τί μοῦ φαινόταν πῶς ἤμουν. Ἡ *Ἀστέρω* ἐπετοῦσε καὶ σὲ δυὸ ὧραις ἐπηγαίναμεν 'ς τὴ χώρα. Ἔπειτα ἐγυρίζαμε 'ς τὸ χωριὸ γληγορώτερα, ἐπειδὴ εἴξευρα ὅτι θὰ εὕρω τὴς δυό μου ἀδελφὲς νὰ μὲ περιμένουν. Ἀπὸ μακρυὰ 'σὰν μ' ἔβλεπαν καὶ τῆς ἔβλεπα ἐκουνούσαμε τὰ μαντήλια μας 'ς τὸν ἀέρα. Καὶ ὅταν τὸ ἁμαξάκι ἦταν ἀδειανό, τῆς ἀνέβαζα καὶ τῆς δυό, καὶ φαντασθῆτε τὴ χαρά μου ποὺ τῆς ἔφερνα 'σὰν νύφες. Ὅταν ἦταν καμμία μεγάλη ἑορτὴ τῆς ἐπήγαινα 'ς τὴ χώρα καὶ τῆς ἀγόραζα σταυρουδάκια, κομπολόγια, σπαλετάκια. Ἐγὼ ἐθαρροῦσα πῶς τῆς ἀγαπῶ καὶ τῆς δυὸ ἴσα. Ἀλλὰ ἐπειδὴ μὲ τὴ Μαρία, τὴ μικρότερη, ἤμουν πιὸ χαρούμενος, καὶ πολλὲς φορὲς δὲν μ' ἄρεζε νὰ εἶμαι κοντὰ 'ς τὴν Ἐλένη, ἔλεγα καμμιὰ φορὰ μόνος μου, πῶς ἀγαπῶ ὀλιγώτερο τὴν Ἐλένη ἀπὸ τὴ Μαρία. Ἀλλὰ νὰ ἰδῆτε! τί παράξενο πρᾶγμα! Μίαν ἡμέραν ἀνεκάλυψα ὅτι ἀγαποῦσα τὴν Ἐλένη περισσότερο καὶ διαφορετικά. Ἀκοῦστε πῶς ἔγεινε τὸ πρᾶγμα.

«Ἕνα βράδυ, σὰν καὶ τώρα, ἐγύριζα 'ς τὸ χωριό, καὶ δὲν τὰ εἶδα τὰ κορίτσια νὰ μὲ περιμένουν. Δὲν εἰξέρετε πῶς μοῦ ἦλθε! Σὰν νὰ μου ἔλεγε κανεὶς πῶς κάτι τρέχει, καὶ μ' ἔπιασε μιὰ λύπη, ποὺ ὡς νὰ φθάσω 'ς τὸ στάβλο καὶ νὰ ξεζέψω τὴν *Ἀστέρω* μοῦ φάνηκε πῶς πέρασ' ἕνας χρόνος. Καὶ τώρα νὰ ἰδῆτε πῶς εἶχα δίκαιο νὰ λυπηθῶ. Ἀνεβαίνω 'ς τὸ σπίτι καὶ τοὺς βλέπω ὅλους μαζεμένους 'ς τὴν κάμαρα τῆς κυρίας μου. Ἡ Μαρία καὶ ἡ μητέρα της ἦταν 'ς τὴ μέση, δεξιὰ ἦταν ὁ ἐφημέριος ἀκουμβισμένος 'ς τὸ χονδρὸ μπαστοῦνι του καὶ ἦταν σὰν συλλογισμένος, ἀριστερὰ ἦταν ἡ Ἐλένη καὶ ἔκλαιε σιγὰ σιγά. Ὁ ἀφέντης μου ἐπεριπατοῦσε ἀπάνω καὶ κάτω ταραγμένος. Ὅταν ἄνοιξα τὴν θύρα τοὺς εἶδα ὅλους, ὅπως σᾶς ἐπαράστησα καὶ ἤκουσα τὴν κυρίαν μου καὶ ἔλεγε. «Πρέπει νὰ γείνῃ, πρέπει νὰ γείνῃ, εἶνε θέλημα Θεοῦ!» Ἐπῆγα ἴσα 'ς τὴν Ἐλένη, πρώτη φορὰ τὴν ἔβλεπα νὰ κλαίῃ ἔτσι. Τῆς ἔπιασα τὸ χέρι καὶ τὴν ἐρώτησα «Τί κλαῖς; Ποιὸς εἶνε ἡ αἰτία; πές μου μόνο τὸ ὄνομά του καὶ ἐγὼ νὰ τοῦ δείξω!» Ἡ Ἐλένη ἀντὶ νὰ μοῦ ἀποκριθῇ, τὴν ἐπῆραν τὰ κλάψματα. Ἐμένα τί με θέλετε, κύριέ μου ἔγεινα ἄνω κάτω καὶ σὰν νὰ ὑπώπτευσα κάτι τι.

»— Τί τρέχει λοιπὸν ἠρώτησα, διατί ἡ Ἐλένη κλαίει;

»Ἔμαθα λοιπὸν, κύριέ μου, ὅτι τὴν καταραμένην ἐκείνην ἡμέραν ἔγειναν μεγάλα πράγματα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι ἡ Ἐλένη ἐξ ἀρχῆς ἦταν μοναδικὸ κορίτσι· δέκα χρονῶν παιδὶ καὶ ἤξερε τόσα πράγματα. Ὁ κὺρ Ζαφειράκης, ἀρχαῖος χοροδιδάσκαλος, τώρα κάθεται ἐδῶ 'ς τὸ χωριὸ καὶ ζῇ μὲ τὰ εἰσοδήματά του, τῆς ἐδάνειζε διάφορα βιβλία, καὶ ἡ Ἐλένη ξυπνὸ κορίτσι εἴξερε τόσα πράγματα ποὺ ἄλλοι εἶν' ἑξῆντα χρονῶν καὶ δὲν τὰ ξέρουν. Εἴξερε πολλὰς ἱστορίας, καὶ σοῦ ἔλεγε καὶ κάτι μύθους καὶ κάτι ἄλλα ἀστεῖα καὶ νόστιμα πράγματα ποὺ ἄλλο εἶνε νὰ τὴν ἀκούσετε καὶ ἄλλο νὰ σᾶς τὸ λέγω. Ἀφίνω πλέον ποὺ ἦταν ἕνα πλάσμα σὰν τὸ κρύο τὸ νερό. Τὴν ἐκαμάρωναν οἱ γονεῖς της καὶ ἀπὸ τὴν χαρά τους δὲν εἴξεραν τί νὰ κάμουν Ὁ κύριος Βαλλιᾶς ἔτριβε τὰ χέρια του καὶ ἡ κυρία ἐφούσκονε ἔτσι δά, ἀπαράλλακτα σὰν τὸ βάτραχο ποὺ ἔσκασε ὡς τὸ τέλος, ὁ κακομοίρης, —μοῦ τὴν εἶπε πολλὲς φορὲς αὐτὴν τὴν ἱστορία ἡ Ἐλένη. Ὁ κόσμος ὅλος εἶχε 'ς τὸ στόμα του τὸ ὄνομα τῆς Ἐλένης, τὸ καμάρι τῆς *Αὐγούλας*, τὴν ἔλεγαν καὶ ἀκόμα ἔτσι τὴν λένε. Ἔτρεχαν ἀπὸ παντοῦ νὰ τὴν ἰδοῦν, νὰ τὴν ἀκούσουν, νὰ τὴν καμαρώσουν. Ἐμένα δὲν μ' ἐπείραζε αὐτὸ καθόλου. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὅλοι ἔλεγαν ὅτι εἶνε κορίτσι ἐξυπνότατο, ἐγὼ ἐτρόμαζα, τὶ νὰ σᾶς εἰπῶ, καὶ ἔλεγα μέσα μου πῶς ἡ Ἐλένη

δὲ θὰ ζήσῃ. Καὶ ἡ ὑποψία μου ἦταν σωστή... Ἐπέθανε, κύριε, ἡ Ἑλένη, ἐπέθανε γιὰ τὸν δυστυχισμένον τὸν Σταῦρον...»

Ὁ δύσμοιρος νέος ἐξήγαγε τὸ μαντήλιόν του ἐκ τοῦ κόλπου του, καὶ σπογγίσας τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπανέλαβε μετά τινων στιγμῶν σιγήν·

«—Ἐκεῖ λοιπὸν κοντὰ 'ς τὸ χωριὸ ἦταν μία πλουσία κυρία, ὁ Θεὸς σχωρέσ' την! ἤκουσε νὰ γίνεται λόγος διὰ τὴν Ἑλένην καὶ ἠθέλησε νὰ τὴν γνωρίσῃ· τὴν ἐπῆγαν τὴν νέαν εἰς τὸ παλάτι τῆς κυρίας καὶ ἔμεινε κατευχαριστημένη καὶ ἀπὸ τὴν ἐξυπνάδα της καὶ ἀπὸ τὴν εὐμορφιά της. Ὡς ἐδῶ ὅλα καλά! Ἀλλὰ μιὰν ἡμέραν, ἐκείνη ποὺ σᾶς ἔλεγα τώρα δά, ἐν ᾧ ἐγὼ ἔλειπα 'ς τὴ χώρα μὲ τὴν *Ἀστέρω*, νὰ σου καὶ μία μεγάλη ὡραία ἄμαξα σταματᾷ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν *Αὐγούλα* καὶ μία πλουσία κυρία κατεβαίνει καὶ μὲ μεγάλο θάρρος 'μπαίνει εἰς τὸ καπηλειό. Ὁ κύριος Βαλλιᾶς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔδινε κρασὶ σὲ μερικοὺς ἀνθρώπους εἰς ἕνα τραπέζι. Καὶ καθὼς εἶδε μέσα 'ς τὸ μαγαζί του ἕνα καπέλλο μὲ τόσα φτερά, φόρεμα βελουδένιο, διαμαντικά, στολίδια, μαργαριτάρια, ποὺ δὲν ἦταν ὁ κακομοίρης συνειθισμένος ἀπὸ τέτοια πράγματα, ἐνόμισε πῶς ἦταν καμμία μεγάλη βασίλισσα, ξέρω καὶ ἐγὼ πὼς τοῦ ἐφάνη, καὶ ἦλθε τάχα νὰ πγῇ εἰς τὸ καπηλειό του. Κόντεψε νὰ πέσῃ κάτω ἀπὸ τὴ χαρά του. Ἡ Ἑλένη ὅμως τὴν εἶδε τὴν κυρία καὶ ἔτρεξε εὐθὺς καὶ τὴν ἔφερεν ἀπάνω εἰς τὴν κάμαρα τῆς μητέρας της. Ἐκαταλάβατε, κύριε, ὅτι αὕτη ἦταν ἐκείνη ποῦ ἐπροστάτευε τὴν Ἑλένη. Ἄρχισε λοιπὸν νὰ λέγῃ εἰς τὴν κυρίαν Βαλλιᾶ πῶς ἔχει μίαν θυγατέρα μάλαμμα καὶ ὅτι θὰ δώσῃ λόγο εἰς τὸν Θεόν, ἂν ἀφήσῃ νὰ μείνῃ θαμμένος μέσα 'ς τὸ χωριὸ ἕνας τέτοιος θησαυρὸς ἀπ' τὸν Θεὸν σταλμένος. Εἶπε ἕνα σωρὸ τέτοια λόγια, τὰ ὁποῖα ἔπειτα ἐγὼ τὰ ἔμαθα. Καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας της εἶπεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ τῆς δώσουν τὴν Ἑλένην νὰ τὴν βάλῃ οἰκότροφον 'ς τὸ παρθεναγωγεῖον.

»Ὅταν ἔφυγεν ἡ κυρία, ὁ κύριος Βαλλιᾶς ἐμήνυσεν εἰς τὸν ἐφημέριον νὰ τοῦ διηγηθῇ τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ 'πάρουν καὶ τὴν γνώμην του. Ἴσα ἴσα ἐκείνην τὴν ὥραν ἔφθασα καὶ ἐγώ. Ἀλλοίμονον, κύριε! Ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω, ἀλλὰ δὲν μ' ἄφισαν. Ἡ Ἑλένη ἔκλαιε καὶ δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ· ἀλλὰ τοῦ κάκου. Οἱ γονεῖς ἤθελαν καὶ ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἡ γνώμη τους. Ὁ ἐφημέριος δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα του. Ἐγὼ ἐπροσπάθησα νὰ τὸν πάρω μὲ τὸ μέρος μου. Καὶ ὅσο δὲν ἔλεγε τίποτε, ἤλπιζα ὁ κακόμοιρος, ἀλλὰ τέλος πάντων εἶπε καὶ αὐτὸς ὅτι ἦτο θέλημα τοῦ Θεοῦ· λοιπὸν *γενηθήτω τὸ θέλημά του!*

»Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἡ Ἑλένη ἔφυγε καὶ ἐπῆγε 'ς τὴν πρωτεύουσαν ὅπου ἦτο τὸ καταραμένον τὸ Παρθεναγωγεῖον. Τὴν παραμονὴν τοῦ μισεμμοῦ της τὴν ἀπάντησα εἰς τὸν κῆπον. Δὲν ἦταν κανεὶς ἄλλος εἰς τὸν κῆπον. Ἐπῆγα λοιπὸν κοντά της καὶ τῆς εἶπα

»—Φεύγεις, φεύγεις! Ἑλένη!

»—Ἄχ! εἶπεν ἡ Ἑλένη καὶ τὰ μάτια της ἐγέμισαν δάκρυα, καθὼς καὶ τὰ δικά μου, Ἄχ! θέλεις καὶ σὺ νὰ μοῦ τὴν σπαράξῃς τὴν καρδιά μου!

»Καὶ ἔπεσε 'ς τῆς ἀγκάλες μου.

Τὴν ἐσήκωσα καὶ τὴν ἐπῆγα καὶ τὴν ἐκάθησα εἰς ἕνα πέτρινον κάθισμα καὶ ἐκάθησα κοντά της· ἐκρατούσαμε σφιχτὰ ὁ ἕνας τὰ χέρια τοῦ ἄλλου καὶ ὡρκισθήκαμε ὅτι θὰ ἀγαποῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον διὰ βίου. Ἔβγαλεν ἀπὸ τὸ δάκτυλό της ἕνα δακτυλιδάκι ποὺ τῆς το εἶχε χαρίσῃ ἡ κυρία ποὺ τὴν ἐπροστάτευε, καὶ μ' ἐβίασε νὰ τὸ πάρω, ἐνθύμισι τῆς ἀγάπης της.

»—Ἐγὼ τίποτα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω, οὔτε τὴ ζωή μου, ἐπειδὴ καὶ ἡ ζωή μου εἶνε 'δική σου.

»Τὴν ἄλλην τὴν ἡμέραν ἔφυγεν ὁ χωρισμός, καὶ δὲν μοῦ ἔμελλε νὰ τὴν ξαναϊδῶ. Ὄχι, ἐπειδὴ ὅταν τὴν ξαναεῖδα δὲν ἦταν πλέον ἡ Ἑλένη μου! Δυστυχία μου! Ἀπὸ τὴν Ἑλένη ποὺ ἐγνώρισα, αὐτὴ ποὺ θὰ ἴδῆτε δὲν τῆς ἔμεινεν ἄλλο παρὰ ἡ ἀγάπη μου μονάχα».

Καὶ ἐσπόγγισε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς.

»— Τρία χρόνια ἔλειψε. Εἰς αὐτὰ τὰ τρία χρόνια ἐγὼ ἐπροσπάθησα νὰ γείνω καλλίτερος. Δὲν ἤθελα ὅταν γυρίσῃ ἀπὸ τὸ σχολεῖο νὰ μ' εὑρῇ ἀγράμματον καὶ νὰ 'ντραπῇ Τὸ βράδυ λοιπὸν ἀφ' οὗ ἔστρωνα τῆς *Ἀστέρως*, ἐπήγαινε 'ς τοῦ κὺρ Ζαφειράκη καὶ μ' ἐμάθαινε καλλιγραφία. Ἐγύριζα ἔπειτα 'ς τὴν κάμαρά μου καὶ ὡς τὰ ξημερώματα ἐκαθόμουν καὶ ἐδιάβαζα τὰ βιβλία ποὺ εἶχεν ἀφήσῃ ἡ Ἑλένη καὶ ἐγὼ τὰ εἶχα πάρῃ. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐσώριασα ἀνάκατα 'ς τὸ κεφάλι μου, καὶ ἀπορῶ πῶς δὲν ἐτρελλάθηκα. Οὔτε ἐκοιμώμουν οὔτε ἔτρωγα, ὅ τι εἶχα τὸ ἐξώδευα καὶ ἀγόραζα βιβλία. Μία ἡμέραν ἐξεπούλησα ἕνα ποὺ ἐγύριζε 'ς τὰ χωριὰ καὶ ἐπουλοῦσε βιβλία, εὗρηκα ἐκεῖ μέσα ἑξῆντα κάπου Καζαμίες περσινοὺς καὶ προπέρσινους, κἀνένα φετεινό. Τὰ πράγματα ποὺ ἔχω διαβασμένα, κύριε, οὔτε εἰμπορῶ νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ, οὔτε εἰμπορεῖτε νὰ τὰ φανταστῆτε. Καὶ ἂν δὲν ἔγεινα σοφὸς, καταλαβαίνω ὅμως ὅτι ἐξεκούτιανα.

—Ἐ! τέλος πάντων, ἐγύρισεν ἡ Ἑλένη;

»—Ὄχι· πρῶτα ἔγραψε. Καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ παγαίνω κάθε 'μέρα 'ς τὴ χώρα, ἐγὼ ἔπαιρνα τὰ γράμματα ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ τὰ ἔφερνα 'ς τὴ μητέρα της, ἐπειδὴ 'ς τὴ μητέρα της πάντα ἔγραφε. Καὶ τί γράμματα! Ἔβαζα τὸ γράμμα της ἐδῶ 'ς τὸν κόρφο μου καὶ μοῦ φαινότανε πὼς εἶχα φτερά, σὰν τὸ πουλὶ 'πετοῦσα. Σ τὸ δρόμο 'πήγαινα ὅλο καὶ τραγουδώντας, καὶ κάπου κάπου ἐσταματοῦσα καὶ ἔδινα καὶ ἕνα φιλάκι 'ς τὸ ἀπανώγραμμα καὶ 'ς τὴ βούλλα. Ἡ κυρία Βαλλιᾶ τὰ ἐδιάβαζε τὰ γράμματα δυνατὰ καὶ ἐμεῖς

οἱ ἄλλοι ὅλοι γύρω γύρω τὴν ἀκούαμε καὶ ἐκλαίγαμε ἀπὸ τὴ χαρά μας. Νὰ ἴδῆτε! μία φορὰ ποὺ ἦταν τὸ ὄνομα τῆς μητέρας της τῆς ἔστειλε ἕνα τραγουδάκι, ποὺ τὸ λένε ποίημα τὸ εἶχε κάνῃ μοναχή της, καὶ τριγύρω εἶχε ζωγραφήσῃ μὲ τὸ χέρι της ἕνα στεφάνι ὡραῖο ἀπὸ μικρὰ τριανταφυλλάκια. Αἴ, καὶ νὰ 'βλέπατε τὸν πατέρα της καὶ τὴ μητέρα της τί χαρὰ καὶ τί καμάρι ποὺ τὸ εἶχαν! Καταλαβαίνετε τί θὰ 'πῇ τραγουδάκι καὶ στεφάνι ἀπὸ τριανταφυλλάκια! Ξερετε τί κόπο ἔχουν γιὰ νὰ γείνουν αὐτὰ τὰ πράγματα; Δὲν εἶνε τοῦ καθενός. Εὐθὺς ἐφώναξαν τὸν κὺρ Ζαφειράκη, γιατὶ αὐτὸς ἀπὸ τέτοια πράγματα εἶνε ξεσχολιμένος καὶ του ἔδειξαν τὸ τραγουδάκι. Ἅμα το ἐδιάβασε εἶπε πὼς εἶνε ποίημα ἀξιοθαύμαστο, ἔτσι εἶπε, καὶ ὅτι πως θὰ τοῦ βάλῃ ἕνα ὤμορφο σκοπὸ νὰ τὸ τραγουδοῦν, καὶ νὰ το στείλῃ 'ς τὸ Παρίσι νὰ τυπωθῇ μὲ τὴν φωτογραφία τῆς Ἑλένης 'ς τὴν ἀρχή. Ἡ κυρία Βαλλιᾶ τὸν ἐφίλησε ἀπὸ τὴ χαρά της. Μὰ ἐγὼ ἤμουν λυπημένος καὶ ἄνω κάτω. Κατέβηκα κάτω 'ς τὸ περιβόλι καὶ ἐκάθισα 'ς τὸ πέτρινο κάθισμα, ἐκεῖ ποὺ μου εἶχε δώσῃ ἡ Ἑλένη τὸ δακτυλίδι. Καὶ μ' ἐπῆραν τὰ κλάμματα χωρὶς καὶ ἐγὼ νὰ ξέρω γιατί. Ὡς τὶ ὥρα ἔμεινα ἐκεῖ δὲ θυμᾶμαι, μὰ ὅταν ἐπῆγα νὰ πλαγιάσω ἡ ὥρα ἦταν περασμένη. Τὴν ἄλλην τὴν ἡμέραν εἶπα μέσα μου: Ἀφ' οὗ ἡ Ἑλένη κάνει ποιήματα ἂς πολεμήσω νὰ κάνω καὶ ἐγώ, καὶ τὴν ἴδια ἡμέρα ἔκανα ἀρχή. Ἴδρωσα, εἶδα κ' ἔπαθα ὡς νὰ καταφέρω νὰ βρῶ, τῆς πῶς τῆς εἶπε ὁ κύριος Ζαφειράκης; τῆς ὁμοιοκαταληξίες, νὰ ταιριάζῃ ὁ ἕνας στίχος μὲ τὸν ἄλλο. Μετὰ πολλὰ, ἔφτειασα διακόσιους στίχους, καὶ ἂν θέλετε νὰ σάς τους 'πῶ, εἶμαι περίεργος νὰ ἰδῶ τὴ γνώμη σας, πῶς θὰ σας φανῇ· τὸ ποίημα, εἶνε ὡραῖο.

— Καλά! μοῦ το λέγεις ἄλλη φορά. Ἐ! ἡ Ἑλένη ἐγύρισε;

»—Ἕνα βράδυ ἔφερα ἕνα γράμμα ποὺ ἔγραφε ὅτι ὅπου καὶ ἂν εἶνε ἔρχεται. Εἶχε τελειώσῃ τὰ μαθήματά της, εἶχε μαθὲς ξεσκολίσῃ. Τὸ λοιπὸν ὕστερ' ἀπὸ 'λίγες ἡμέραις νὰ σου καὶ μάς τη φέρνει ἡ ἀρχόντισα ἐκείνη ἡ ἴδια. Ἄχ! ὅσω ζῶ θὰ το θυμᾶμαι. Ἦταν Κυριακή, καὶ ἐγύριζα 'ς τὸ χωριό. Ἐκεῖ δὰ βλέπω ἀπὸ μακριὰ 'ς τὴν πόρτα μας τὴν ἄμαξα τῆς κυρίας. Ἦρθεν ἡ Ἑλένη, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου. Πηδῶ κάτω ἀπὸ τὸ κάθισμά μου, ἀναποδογυρίζω ὅτι εὑρέθηκε μπροστά μου καὶ τέσσερα τέσσερα ἀνεβαίνω τὴν σκάλα, ἀνοίγω τὴν πόρτα, ρίχνομαι 'ς τὴν κάμαρα, καὶ τί βλέπω; Ποιὸς ἄνθρωπος θὰ 'μπορέσῃ νὰ εἰπῇ μὲ λόγια πῶς ἔκανε μέσα ἡ καρδιά μου. Ἐκείνη ἦταν, ἦταν ἡ Ἑλένη! Μὰ τὶ ὠμμορφιά! Χριστέ μου! Ἔτσι ἔκαμα μιά, καὶ ἐστάθηκα κατακίτρινος, ἔτρεμα ὅλος, τὰ ἔχασα. Ἐγὼ ἤμουν μὲ τὴ χοντρή μου τὴν μπλούζα, μὲ τὰ χοντρά μου τὰ παπούτσια, μὲ τὸ καρτσίκι 'ς τὸ χέρι μπροστά της, καὶ μ' ἔβλεπε αὐτὴ καταστολισμένη ἄσπρη ἄσπρη σὰν τὸν κρίνο, καὶ ὁ ἥλιος δὲν εἶχε τὴ λάμψι της! Τότες ἐκατάλαβα πὼς ἐγὼ εἶμαι ἕνας τιποτένιος ἕνας ζυπόλυτος. Ἐπαρακαλοῦσα τὸ Θεὸ νὰ ἀνοίξῃ τὸ πάτωμα καὶ νὰ με καταπιῇ.

»—Λοιπόν, μοῦ εἶπε καὶ ἐχαμογέλασε, τί κάνετε αὐτοῦ, πῶς δὲν ἔρχεσθε νὰ με φιλήσετε;»

»Καταλαβαίνετε, κύριε, ἄλλοτε μοῦ ἔλεγε: τί κάνεις πῶς δὲν ἔρχεσαι· καὶ τώρα μοῦ 'μίλησε σὰν ξένη: τὶ κάνετε πῶς δὲν ἔρχεσθε νὰ με φιλήσετε, Ἄ, μὰ ἂν τὸ καμτσίκι ποὺ ἐκρατοῦσα τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐγινότανε μαχαίρι, θὰ το ἔμπηγα 'ς τὴν καρδιά μου.

»Ἔτρεξε κοντά μου καὶ ἔσκυψε τὸ μαγουλό της χνουδάτο σὰν ῥοδάκινο καὶ μόλις τὸ ἄγγιξα μὲ τὰ χείλη μου.

«— Καὶ τί κάμνει, Σταῦρό μου, ἡ *Ἀστέρω*; εἶπε καὶ ὅλο ἐχαμογελοῦσε.

»Ἐγὼ τὰ εἶχα χαμένα, ἐστεκόμουν σὰν χαζός. Κάνω νὰ μιλήσω, δὲν 'μπόρεσα. Μ' ἐπῆραν τότε τὰ δάκρυα· τὸ καλὸ εἶνε ποὺ κανεὶς δὲν με εἶδε πῶς κλαίω.

Ὀκτὼ 'μέρες ἐπέρασαν χωρὶς νὰ καταφέρω νὰ της μιλήσω τῆς Ἑλένης. Μετὰ πολλὰ, τὴν ἐπέτυχα ἕνα βράδυ 'ς τὸν κῆπο μονάχη. Εἶχα ἀπόφασι νὰ της μιλήσω γιὰ τὸν ἔρωτά μου, νὰ της θυμίσω τοὺς ὅρκους μας. Ἀλλὰ πρῶτα πρῶτα ἤθελα νὰ της δείξω ὅτι δὲν εἶμαι ὁ Σταῦρος ἐκεῖνος ποὺ εἴξερε ἄλλοτε, ἤθελα νὰ ἰδῇ πῶς ἀξίζω τὴν ἀγάπη της. Εἶπα λοιπὸν νὰ της ἀραδιάσω ὅσα βιβλία εἶχα διαβασμένα τὸν καιρὸ ποὺ ἔλειπε, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ ἀκούῃ τέτοιες ὁμιλίες. Τῆς ἀνέφερα λοιπὸν δύο τρεῖς φυλλάδες καὶ ἐκείνη ἅμα ἄκουσε τὸ ὄνομά τους ἔσκασε ἀπὸ τὰ γέλια· καθὼς φαίνεται δὲν θὰ εἶχεν ὑπόληψιν 'ς αὐτὰ τὰ βιβλία. Ἔπειτα τῆς ἔκαμα λόγο γιὰ ἕνα ἄλλο βιβλίο, ποὺ ἴσα ἴσα μου εἶχε ἀρέσῃ, δὲν ξέρετε πόσο, τὸν *Παῦλο καὶ τὴ Βιργινία*. Ἐκείνη ἐκατάλαβεν εὐθὺς ὅτι ὅταν τῆς ἔλεγα γιὰ τῆς ἀγάπες τῶν δύο παιδιῶν τῆς θύμιζα καὶ τὲς δικές μας. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως δὲν ἐγέλασε, καὶ δὲ μ' ἄφησε νὰ τελειώσω τὴν ὁμιλία, καὶ με 'ρώτησε ἂν εἶχεν ἀκόμα ἡ *Ἀστέρω* τῆς ἄσπραις τρίχες ποὺ εἶχε 'ς τὴν οὐρά της. Δέν ξέρετε, μοῦρθε νὰ τὴν πνίξω.

»—Θέλεις νὰ ἀκούσῃς ἕνα τραγούδι ποὺ σοῦ ἔκαμα ὅταν ἔλειπες;

»—Τί; κάμνεις καὶ στίχους Σταῦρε. Ἄς το ἰδοῦμεν καὶ αὐτό, θὰ εἶνε πολὺ ἀστεῖον.

»Ὅ,τι εἶπα τοὺς πρώτους στίχους τοῦ τραγουδιοῦ ἄρχισε νὰ ξεκαρδίζεται ἀπ' τὰ γέλια. Δέν μου ἔκαμε καρδιὰ νὰ το ἀποτελειώσω. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐκείνη ἐγέλασε καλὰ καλά, μοῦ εἶπε·

»—Ἄκουσε καὶ σὺ τώρα, Σταῦρε, ὀλίγους 'δικούς μου στίχους.

»Ἄχ, τόσον ὡραῖα πράγματα ἦταν ἐκεῖνοι οἱ στίχοι της, ποὺ ἐγὼ τὰ ἔχασα. Ὅταν ἦλθα

'ς τὸν ἑαυτόν μου, ἡ Ἑλένη εἶχε φύγη, ἤμουν μόνος μου καὶ τὰ 'μάτια μου ἐτρέχαν ποτάμι. Ἔτρεξα ἀπάνω κάτω 'ς τὸν κῆπο, ἔβγαζα φωνές, ἐχτυποῦσα τὸ στῆθός μου, ἐκυλιόμουν σὰ ζῷο κάτω 'ς τὸ χῶμα. Ἡ Μαρία μὲ ἄκουσε, φαίνεται, καὶ ἔτρεξ' εὐθὺς καὶ μοῦ ἔπιασε τὰ χέρια καὶ 'πολεμοῦσε νά με παρηγορήση, ἐγὼ τὴν ἔσπρωξα μὲ θυμό, ἤμουν φρενιασμένος. Ἀπὸ τὴν βραδιὰ ἐκείνη καταλαβαίνω πῶς δὲν εἶμαι μὲ τὰ σύγκαλά μου. Βάλετε πιὰ μὲ τὸ νοῦ σας τὸ τί τραβῶ. Οἱ κολασμένοι θὰ περνοῦν καλλίτερα. Τοῦ κάκου, εἶπα πολλὲς φορὲς πῶς δὲν πρέπει πιὰ νὰ τὴν ἀγαπῶ τὴν Ἑλένη, τοῦ κάκου! ὅσο τὸ λέγω τόσο τὴν ἀγαπῶ. Ὅλη νύκτα γυρίζω 'ς τὰ χωράφια, τὴν ἡμέρα ἀφίνω τὴν *Ἀστέρω* καὶ πηγαίνει ὅπου τῆς καταίβη, καὶ ἀναποδογυρίζω τὸ ἁμαξάκι 'ς τὸ καλλίτερο μέρος τοῦ δρόμου. Σᾶς τὸ ξαναλέγω, κύριε, ὅτι δὲν ἐκάματε καλὰ νὰ μή μ' ἀφῆστε νὰ πέσω 'ς τὸ ποτάμι. Δέν μου μένει ἄλλο».

Ἐν ᾧ δὲ παρεσκευαζόμην νὰ τῷ εἴπω κοινούς τινας καὶ τετριμμένους παραμυθιτικοὺς λόγους, συνήθεις ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν, ὁ Σταῦρος ὑπελαβὼν ἐξηκολούθησε·

«—Δέν τα σώσαμε, ἔχομε καὶ ἄλλα. Δὲν εἶνε πολὺ καιρὸς ποὺ 'πέθανεν ἡ ἀρχόντισσα. Μεγάλη συμφορὰ γιὰ τὰ ἀφεντικά μου! ἐπειδὴ μάλιστα πέθανε χωρὶς νὰ προφθάση νὰ βολέψη τὴν Ἑλένη Τί θὰ ἀπογείνη τώρα αὐτὸ τὸ κορίτσι; Γιὰ νὰ καταίβη 'ς τὸ καπηλειὸ τοῦ πατέρα της, ἀδύνατο, δὲν πάει, ἔρχεται ἄσχημο. Λένε πῶς θὰ τὴν στείλουν 'ς τὸ Παρίσι. Ὁ κύριος Ζαφειράκης μάλιστα λέει πῶς ἐκεῖ τάχα τὴν περιμένει ἡ φήμη καὶ ἡ τύχη, καὶ πῶς εἶνε ἡ *λεκάτη Μοῦσα*, ἔτσι τὴν λέει ὁ κύριος Ζαφειράκης, μὰ δὲν καταλαβαίνω τί πᾶ νὰ 'πῆ. Κάθε βράδυ μαζεύουνται 'ς τὴν κάμαρα τῆς κυρᾶς μου· ἐγὼ καὶ ἡ Μαρία καθόμαστε κάτω 'ς τὸ καπηλειό, ἔρχουνται βλέπεις οἱ ἄνθρωποι τὸ βράδυ νὰ φᾶνε νὰ πιοῦνε, καὶ ἀπάν' ἀφ' τὸ κεφάλι μας ἡ Ἑλένη διαβάζει στίχους καὶ ὅλοι τὴν ἀκοῦν μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Φτάνει νὰ καθῆστε λίγο 'ς τὸ χωριό μας καὶ θὰ εἶνε εὔκολο νὰ πᾶτε καὶ σεῖς μιὰ βραδιὰ νὰ την ἀκοῦστε· τρέχουν ἀπὸ παντοῦ νὰ την ἀκούσουν, καὶ ὁ ἀφέντης μου καμαρόνει· μάλιστα ἂν τον παρακαλέστε νὰ σᾶς ἀφήση νὰ ἀκούσετε καὶ νὰ θαυμάσετε τὴν κόρη του θὰ πετάξη ἀπὸ τὴ χαρά του».

— Μοῦσα! Μοῦσα! ἀνεφώνησα ἐπανειλημμένως, ἔτι μᾶλλον ἐκθαμβος καὶ τοῦ Ῥobινσῶνος ὅτε ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τῆς ἄμμου ἴχνη ποδῶν ἀνθρωπίνων.

» Ναί, κύριε, Μοῦσα! Ἔτσι τὴ λέει ὁ κύριος Ζαφειράκης τὴν λέει καὶ, σταθῆτε, πῶς ἀλλιῶς τὴ λέει, Κουρίννα, Ξαφφώ... μὰ νά σας 'πω, ἐγὼ μοῦ φαίνεται σὰν καλλίτερο τὸ Ἑλένη».

— Μοῦσα ἐπανέλαβον. Μά, παιδί μου, εἶσαι βέβαιος δι' ὅσα λέγεις;

»—Τί 'πὰ νὰ 'πῆ; ὑπέλαβεν ὁ Σταῦρος, ἂν εἶμαι βέβαιος. Μοῦσα, μάλιστα, Μοῦσα. Ἔχει λένε καὶ λύρα, μὰ ἐγὼ ποτὲ δὲν 'μπόρεσα νά τη 'δῶ αὐτὴν τὴ λύρα. Ἔχει, λένε ἀκόμα καὶ ἕνα στρίποδο, τρίποδο, ἀ ναί· τρίποδα τὸν λένε. Μὰ ποῦ τὰ ἔχει κρυμμένα ὅλ' αὐτὰ καὶ δὲν 'μπορῶ ἐγὼ νά τα ἰδῶ; Οὔτε ἡ Μαρία ξέρει τίποτ' ἀπ' αὐτά. Τὴν προχθὲς τῆς εἶπα τῆς Ἑλένης:

»—Κυρία Ἑλένη, μὰ δέ μου δείχνεις καὶ ἐμένα τὸν τρίποδά σου καὶ τὴ λύρα σου;

»Καὶ ἐκείνη μοῦ ἐγύρισε τὴ ῥάχη καὶ μ' εἶπε *βῶδι!* »

Δὲν ἠδυνήθην νὰ μή μειδιάσω.

«—Ἀ! κυττᾶξτε, κύριε, ἐφάνηκε τὸ καμπαναρειὸ τοῦ χωριοῦ μας, τώρα δά θὰ ἰδῆτε μόνος σας πῶς εἶν' ἀλήθεια ὅ τι σας εἶπα. Ἀ, ντέ! *Ἀστέρω!* »

Καὶ ταῦτα λέγων ἐξέτεινε τὴν μάστιγα ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῆς *Ἀστέρως*, ἥτις αἰσθανομένη τὴν ὀσμὴν τοῦ στάβλου ἐχρεμέτισεν ἐπανειλημμένως καὶ πρὶν ἢ παρέλθῃ τέταρτον τῆς ὥρας ἑστάθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ καπηλείου.

Ἦτο δὲ τοῦτο εὐρύχωρον οἰκοδόμημα ἔχον τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ὄπισθεν δὲ αὐλὴν καὶ κῆπον Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ καπηλείου παρίστα τὴν ὑποφώσκουσαν ἠώ, τουτέστιν ἀργυροῦν ἀστέρα ἐπὶ ἀμμώδους βάσεως καὶ ὑπ' αὐτὸν ἀλέκτορα ἀνοικτὸν ἔχοντα τὸ στόμα, τὸν πόδα ὑψωμένον καὶ τὰς πτέρυγας ἀνεπτυγμένας.

Εἰσῆλθον εἰς πενιχρὰν καὶ ῥυπαρὰν μεγάλην αἴθουσαν, ἧς τὸ ἀπέναντί μου ἄκρον ἐφώτιζεν ἡ λάμψις ἑνὸς καὶ μόνου λύχνου. Ὑπὸ τὸν λύχνον ἡμίσεια δωδεκὰς χωρικῶν ἐκάθηντο περὶ τράπεζαν πλήρη φιαλῶν καὶ ποτηρίων πίνοντες καὶ χαρτοπαικτοῦντες. Ὁρμαθοὶ κρομμύων ἐκρέμαντο ἀπὸ τῶν δοκῶν, ἃς ὁ χρόνος μᾶλλον ἢ ὁ καπνὸς εἶχε καταμαυρίση, ἄθλιαι χρωματισταὶ εἰκόνες παριστῶσαι τὸν *περιπλανώμενον Ἰουδαῖον*, *τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους*, *τὰ τέσσαρα στοιχεῖα*, ἐκάλυπτον τοὺς ἄλλοτε ἠσβεστωμένους τοίχους. Μυῖαι μεγάλαι περιίπταντο βραδέως ἐν ἀτμοσφαίρᾳ κεκορεσμένῃ πυκνοῦ καπνοῦ, περιβομβοῦσαι περὶ τὰ ὦτά μου καὶ προσκρούουσαι ἐπὶ τοῦ προσώπου μου. Ἦτο δ' ἐν τῇ ἑστίᾳ ἀνημμένον πῦρ, διότι αἱ ἑσπέραι ἦσαν ἤδη ὑπόψυχροι, καὶ περὶ τὴν ἑστίαν κατέκειντο ἀδελφικώτατα γαλαῖ καὶ κύνες περὶ τὴν ἡμίσειαν δωδεκάδα. Ἐγὼ δὲ θερμαίνων τοὺς πόδας μου πρὸ τῆς πυρᾶς διενοούμην ἐὰν ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ φυῇ, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Σταύρου, ἄνθος ποιητικὸν ἐν τῷ ῥυπαρῷ ἐκείνῳ καταγωγίῳ, καὶ νὰ ὑπάρχῃ ὑπὲρ αὐτὸ ὑπερῷον κατοικούμενον ὑπὸ νεαρᾶς καὶ εὐμόρφου φοιβολήπτου κόρης, ἀπαράλλακτα ὡς ἐν ταῖς ζωγραφίαις τῶν παλαιοτέρων μεγάλων καλλιτεχνῶν οἱ κολασμένοι ἐν

τῷ βυθῷ τῆς κολάσεως φύρδην μίγδην εἶνε σεσωρευμένοι, ὑπὸ τὸν κυανοῦν δὲ οὐρανὸν ἵπτανται οἱ ἄγγελοι καὶ τὰ σεραφεὶμ δοξολογοῦντα διὰ χρυσῶν ψαλτηρίων τὸν Ὕψιστον.

Ταῦτα διανοούμενος εἶδον καταβαίνουσαν ἀπὸ ξυλίνης κλίμακος, ἀγούσης ἀπὸ τοῦ ἄντρου εἰς τὸ ἄδυτον, κόρην εὔμορφον καθαρὰ ἐνδεδυμένην, ζωηρὸν ἔχουσαν τὸ βλέμμα καὶ μειδιῶν τὸ στόμα, φόρεμα λίαν βραχὺ, πόδα κομψῶς ὑποδεδεμένον καὶ κνήμην ἐξαισίαν.

Ἦτο ἡ Μαρία.

Μ' ἐκαλημέρισε χαριέστατα, καὶ εὐθὺς ἐπεδόθη εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ δείπνου μου βοηθουμένη καὶ ὑπὸ τοῦ Σταύρου. Διὰ τῶν χειρῶν της δὲ τῶν οὔτε ἄγαν χονδρῶν, οὔτε ἄγαν σκληρῶν, οὔτε ἄγαν ἐρυθρῶν—ὁποῖαι εἶνε αἱ τῶν καπήλων,—ἤπλωσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ὅσον οἷόν τε ἀπεχούσης τοῦ οἰνόφλυγος ὁμίλου, τραπεζομάντηλον ἀναδίδον τὴν εὐάρεστον ὀσμὴν τοῦ ἄρτι πλυθέντος λινοῦ ὑφάσματος.

Ἦτο δὲ εὔστροφος ἡ Μαρία, ἀεικίνητος, λίαν ἐπαγωγὸς, καὶ χαριεστάτη κατὰ πάντα, ὥστε κατεθελγόμην θεωρῶν αὐτήν. Ὅτε δὲ τῇ εἶπον ὅτι προτίθεμαι νὰ διατρίψω ἡμέρας τινὰς ἐν τῷ χωρίῳ, ὑπεσχέθη νὰ μοὶ δώσῃ τὸ ἄριστον τῶν δωματίων.

— Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ σᾶς γελάσω, προσέθηκεν ἡ κόρη, ἡ καλλίτερη μας κάμαρα κ' ἐκείνη ἀκόμα εἶνε ἀχούρι· μὰ ὁ τόπος ἐδῶ εἶνε πολὺ ἔμμορφος καὶ ἀξίζει νὰ τὸν 'δῇ κανείς.

— Καὶ ἐγὼ ἐδῶ ἐγεννήθην ὅπως καὶ σύ.

— Ἐδῶ δὰ εἰς τὸ χωριό μας; ἠρώτησεν ἔκθαμβος.

— Ὄχι, ἀλλὰ ὀλίγας ὥρας παρακάτω. Ἂν ἐδῶ 'ς τὸ ποτάμι σας ῥίψῃς ἓν ἄνθος, θὰ περάσῃ ἀκριβῶς ὑπὸ τὰ παράθυρά μου.

— Τί καλὰ ποὺ θὰ εἶνε γιὰ ἕνα νέο καὶ γιὰ μία νέα ποὺ νὰ ἐρωτεύωνται! εἶπε γελῶσα.

Ἐν ᾧ δὲ οὕτω συνδιελεγόμεθα, ἀνοίγει ἐλαφρὰ ἡ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα καὶ ἄνθρωπός τις ὑψηλὸς καὶ ἰσχνὸς εἰσεπήδησε διὰ βήματος χορευτικοῦ εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, μ' ἐχαιρέτισε σύρων πρὸς τὰ ὀπίσω τοὺς πόδας, ἔλαβε τὸ πωγώνιον τῆς Μαρίας ἥτις καὶ αὐτὴ τῷ ἔδωκεν ἐλαφρὸν ῥάπισμα, καὶ διᾶ μιᾶς ἐξηφανίσθη πρὸς τὴν κλίμακα ὡς γάτος ὑπὸ ἐξωργισμένου κυναρίου καταδιωκόμενος.

— Ὁ κύριος Ζαφειράκης, μοὶ εἶπεν ἡ Μαρία.

— Τί ἐστι κύριος Ζαφειράκης, ἠρώτησα, οὐχὶ περίεργος ὢν νὰ μάθω περὶ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ μᾶλλον ἵνα δώσω ἀφορμὴν εἰς τὴν εὔμορφον καὶ στωμύλην κορασίδα νὰ λαλήσῃ καὶ νὰ ἴδω στίλβοντας τοὺς λευκοτάτους αὐτῆς ὀδόντας.

— Ἕνας κουτεντὲς! ἀπεκρίθη ἡ Μαρία, ὑψοῦσα τοὺς ὤμους.

— Στοιχηματίζω ὅτι αὐτὸς δὲν τὸ παραδέχεται.

— Τὸ κακὸ εἶνε ποὺ καὶ οἱ ἄλλοι δὲν τὸ παραδέχονται. Ὅ,τι 'πῇ τὸν ἀκοῦν μ' ἀνοικτὸ τὸ στόμα. Ἂν μ' ἄκουαν ἐμένα, ὅταν 'μπαίνῃ ἀπὸ τὴν μία πόρτα θὰ τὸν 'πετοῦσαν ὄξω ἀπὸ τὴν ἄλλην, ἢ καλλίτερα ἀπὸ τὸ παράθυρο. Αἴ, κύριέ μου, ἐδῶ μέσα γίνουνται πράμματα, ποῦ νὰ σᾶς τὰ λέω!

Τὴν ἠρώτησα μετὰ πολλῆς προφυλάξεως, ἀλλὰ ἡ εὔμορφος καὶ χαρίεσσα κορασὶς ἅμα παραθέσασα ἐπὶ τῆς τραπέζης μου τὸ φαγητὸν ἀπεχώρησεν εὐχηθεῖσά μοι: Καλὴν ὄρεξιν.

Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ δείπνου μου εἶδον προσερχόμενον ἄνθρωπόν τινα, ὅστις μ' ἐφάνη εὐήθης λίαν καὶ γελοῖος καὶ ὅστις οὐδεὶς ἄλλος βεβαίως ἦτο ἢ ὁ κύριος Βαλλιᾶς, ὁλοστρόγγυλος καὶ ῥοδοκόκκινος. Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τετριμμένων τινῶν φράσεων, ἀπαραιτήτου προανακρούσματος πάσης συνδιαλέξεως, τὸν παρεκάλεσα νὰ καθίσῃ καὶ μὲ βοηθήσῃ νὰ ἀποτελειώσω τὴν φιάλην μου. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκένωσε τὸ ποτήριόν του, μέ ἠρώτησε:

— Ὁ κύριος ἔρχεται ἀπὸ τὸ Παρίσι;

— Μάλιστα.

— Ἀχ! τὸ Παρίσι, τὸ Παρίσι! Καὶ ὁ κύριος εἶνε ἔμπορος;

— Ὄχι, κύριε.

— Ζωγράφος ἴσως;

— Οὔτε.

— Ταξειδεύει λοιπὸν ὁ κύριος χάριν διασκεδάσεως;

— Τὸ εὑρήκατε.

— Ἀλλὰ τὸ χωριό μας ἐδῶ δὲν ἔχει τίποτε ἀξιοπερίεργον.

— Μὰ, κύριέ μου, συκοφαντεῖτε τὴν οἰκίαν σας.

— Αἴ, ἕνα πτωχὸ καπηλειὸ χωριάτικο.

— Τὸ ὁποῖον ὅμως ἐγκλείει θησαυρὸν, ποὺ τὸν ζηλεύουν πολλὰ παλάτια.

— Τί! ξέρετε ἴσως;...

— Ὅ,τι ὅλος ὁ κόσμος εἰξεύρει εἰς μιᾶς ἡμέρας ἀπόστασιν τριγύρω ἀπ' ἐδῶ. Εἶσθε πατὴρ μακάριος.

— Ἀ! κύριε!...

— Εἶσθε πατὴρ Μούσης...

— Τὸ λέγει ὁ κύριος Ζαφειράκης.

— Δὲν ἠθέλησα νὰ ἀναχωρήσω χωρὶς νὰ χαιρετίσω τὴν στέγην ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ἡ κόρη σας.

— Μεγάλην τιμὴν μοῦ κάμνετε.

— Ὅλος ὁ κόσμος θὰ ἔλθῃ, ὅπως πηγαίνουν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον οἱ προσκυνηταί.

— Καλὲ τί μοῦ λέτε; ἀλήθεια;

— Πιστεύσατέ με.

Ἐν συντόμῳ κατέπεισα τὸν κ. Βαλλιᾶν νὰ μ' ἀνοίξῃ αὐτὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ, ὅπερ ἐπεθύμουν νὰ ἐπισκεφθῶ.

— Ἴσα ἴσα ἀπόψε ἔχομε καλεσμένους μερικοὺς φίλους νὰ ἀκούσουν τὴν Ἑλένην ποὺ θὰ μᾶς διαβάσῃ καινούργια ποιήματά της.

— Εὐτυχῆς θὰ λογισθῶ ἐὰν παρασταθῶ εἰς τόσον ἐπίσημον συναναστροφήν.

— Θὰ ἔχωμεν καὶ τὸν κύριον Ζαφειράκην καὶ τὸν κύριον Ἀνωματάρχη.

— Τιμή μου εἶνε νὰ καθίσω μεταξὺ τῶν κυρίων τούτων.

Ὁ κύριος Βαλλιᾶς ἀνέβη παρευθὺς ἵνα ἐρωτήσῃ τὴν συνέλευσιν, καὶ θέσῃ εἰς ψηφοφορίαν τὴν παραδοχήν μου. Μετά τινας δὲ στιγμὰς κατελθὼν μοὶ εἶπεν ὅτι ἐγενόμην δεκτὸς παμψηφεὶ, προσθείς :

— Μόνον ἡ Μοῦσα σᾶς παρακαλεῖ νὰ φανῆτε κἄπως συγκαταβατικός.

Ἐπὶ τούτοις ἐγὼ ἀπεχώρησα εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἵνα ἑτοιμασθῶ πως καὶ καλλωπισθῶ. Ἅμα δὲ σημαινούσης τῆς ὀγδόης ὥρας, ἡγουμένου τοῦ κυρίου Βαλλιᾶ καὶ παρακολουθοῦντος τοῦ Σταύρου, ὅστις ἐστέναζε καὶ ὁ στεναγμός του ἠδύνατο καὶ λιθίνην καρδίαν νὰ συγκινήσῃ, ἀνέβην βραδέως τὰς βαθμίδας τοῦ Παρνασσοῦ.

[Μετάφρασις]. Π.Ι.Φ.

[Ἕπεται τὸ τέλος].

Ο ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ

Περιγραφὴ

τοῦ μαθητικοῦ βίου ἐν Γερμανίᾳ.

—

Συνέχεια (ἰδὲ σελ. 734).

Νυκτερειναὶ συμπλοκαὶ τῶν φοιτητῶν μετὰ τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν νυκτοφυλάκων.

Εἴδομεν προηγουμένως ὅτι, ὅταν οἱ φοιτηταὶ ἀποχωρῶσι τοῦ ποτείου, καὶ πορεύονται διὰ τῶν ὁδῶν καθ' ὁμάδας, παρῆλθεν ἤδη τὸ μεσονύκτιον, οἱ δὲ κώδωνες τῶν πολυαρίθμων κωδωνοστασίων τῆς πόλεως ἠχοῦσι τὰς ὥρας τῶν πνευμάτων ἐν τῇ ἠρέμῳ καὶ σοβαρᾷ νυκτί. Ἕκαστος τίμιος πολίτης ὑπνώττει τὴν ὥραν ταύτην ὕπνον νήδυμον, ῥέγχων ἐν τῇ θερμῇ κλίνῃ, μόνον δὲ ἀγρυπνοῦσι ἐμβριθεῖς τινες φιλόσοφοι, ἢ ἀστρονόμοι ἀναγινώσκοντες εἰς τοὺς ἀστέρας, ἢ νυκτοκλόποι ἐξελθόντες πρὸς λείαν. Κατὰ τὴν ὥραν λοιπὸν ταύτην ἀγρυπνεῖ καὶ πᾶσα ἡ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς διοικήσεως τῆς πόλεως ὑπήκουσα ἔνοπλος δύναμις τῶν ἀστυνομικῶν κλητήρων καὶ τῶν νυκτοφυλάκων, περιπολοῦσα ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ ἀγρυπνοῦσα μὲ Ἄργου ὄμματα ἐπὶ τῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας πάσης κοιμωμένης ψυχῆς. Νυκτερινοὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες! Οἷαι ἀναμνήσεις ἐγείρονται διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου εἰς τοὺς παλαιοὺς σπουδαστὰς τοῦ Βυρτσβούργου. Τί ἐγένετο τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, τὸ πολωνικὸν κράνος, ἀφ' οὗ αἱ ῥάβδοι τῶν φοιτητῶν ἐξήγαγον ἄλλοτε ἦχους, ὡσεὶ τυμπάνων κρουομένων ὑπὸ τυμπανοπλήκτρων; Ἀφ' ἧς ἀντηλλάγη τὸ κράνος τοῦτο διὰ τῆς ὀξείας καὶ ὡς δορὰ ἐγχέλυος λείας περικεφαλαίας, πόσον δὲν ἀπώλεσεν ὁ κλητὴρ τῆς ἀρχαίας ποιήσεως. Ἐὰν δὲ παρέμεινε χροιά τις ῥωμαντικότητος εἰς τὴν φυλάττουσαν τὴν νύκτα δύναμιν, εὑρίσκομεν ταύτην εἰς τοὺς νυκτοφύλακας. Κρῖμα μόνον ὅτι οἱ φύλακες οὗτοι δὲν εὗρον εἰσέτι τὸν ἄξιον ὑμνητήν των. Ὁ ποιητὴς **Körner** παρέδωκεν εἰς τοὺς αἰῶνας νυκτοφύλακά τινα, ὁ **Zschokke** ἔκαμεν ἥρωα ἕνα αὐτῶν ἔν τινι ἱστορήματι, ἀλλὰ τὸν λαμπρὸν, τὸν κάλλιστον τῶν νυκτοφυλάκων, ὅσους φωτίζει ποτὲ ἡ γερμανικὴ σελήνη, δὲν ἠδυνήθησαν μέχρι τοῦδε νὰ ὑμνήσωσιν ἐν ποιήσει οἱ καθ' ἡμᾶς πεζοὶ καὶ ξηροὶ χρόνοι. Ἀλλ' ἔσται ἦμαρ ὅτε οἱ μεταγενέστεροι θέλουσι δοξάσει τὴν διοίκησιν τῆς πόλεως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν σώματος τοιούτου πλήρους ποιητικῆς ὕλης. Ὅταν δὲ ἡ ἰσοπεδωτικὴ δύναμις τῶν χρόνων τοῦ μέλλοντος ἀφαιρέσῃ τὴν ῥωμαντικότητα τεμάχιον πρὸς τεμάχιον, ὅταν διὰ τῆς χειραφετήσεως τῶν γυναικῶν αἱ μικραὶ ῥάπτριαι ἀναλάβωσι τὴν νυκτερινὴν φυλακὴν τῆς πόλεως ταύτης τῶν Μουσῶν παρὰ τὸν Μοῖνον, ἔργον ὅπερ ἔχουσιν ἤδη πρὸ πολλοῦ ἀναλάβει, ἀλλὰ μόνον μέχρι τῆς 10 ὥρας τῆς νυκτὸς, τότε ἡ παράδοσις καὶ οἱ μῦθοι θὰ παραστήσωσι τοὺς νυκτοφύλακας τοῦ Βυρτσβούργου οἷον γίγαντάς τινας καὶ δράκοντας, οἷον βρυκόλακας καὶ ὅσα τοιαῦτα νύκτια ὄντα διηγεῖται ἡμῖν ἡ σύγχρονος μυθολογία.

Ὁ νυκτοφύλαξ εἶνε ὅπως αἱ νυκτερίδες καὶ αἱ γλαῦκες ὁρατὸς μόνον τὴν νύκτα, καθόσον τὴν ἡμέραν ἐργάζεται εἰρηνικῶς καὶ ταλαιπώρως ἐν τῷ ἰδίῳ ἐργαστηρίῳ ὡς ῥάπτης, ὑποδηματοποιὸς, σιδηρουργὸς ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. Ὅταν δὲ τὸ σκότος καλύψῃ τὰ πάντα καὶ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν προσκαλῶσι βραδέως καὶ χαρμοσύνως τοὺς κατοίκους τῆς καθολικῆς ταύτης πόλεως εἰς ἑσπερινὴν προσευχὴν, ἐγείρεται ὁ νυκτοφύλαξ ἀπὸ τῆς ῥαπτικῆς αὐτοῦ μηχανῆς, ὅπως ὁ Κιγκινάτος ἀπὸ τοῦ ἀρότρου, ἀποθέτει τὰ ἐργαλεῖα αὐτοῦ κατὰ μέρος, ἐκβάλλει τὰ ἐργατικὰ ἐνδύματα, περιβάλλει τὰ ἰσχυρὰ καὶ εὔτονα αὐτοῦ μέλη διὰ στρατιωτικοῦ μανδύου, ζώνυται διὰ ζώνης, φερούσης ἀνηρτημένην κερατοειδῆ σάλπιγγα, θέτει τὴν καλύπτραν ἐπὶ τῆς ἱππότικῆς κεφαλῆς καὶ λαμβάνει εἰς χεῖρας τὸ ἀκόντιον, ἤτοι ῥόπαλον ἱκανοῦ πάχους καὶ δυνάμεως. Οὕτω παρασκευασθεὶς καὶ προαισθανόμενος δεινὴν μάχην μετὰ τῶν σπουδαζῶν προσέρχεται πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, φέρουσαν μεγαλοκέφαλον ξανθότριχα χονδροειδῆ παῖδα ἐπὶ τῆς ἀγκάλης, καὶ ἀποχαιρετᾷ αὐτὴν τρυφερώτατα ὅπως ὁ Ἕκτωρ τὴν Ἀνδρομάχην. Ὅπως δὲ κατὰ τὴν μακαρίαν ἐθνοφυλακὴν (δὲν ἐννοῶ τὴν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ τὴν ἐν Γερμανίᾳ) οἱ ῥάπται καὶ παντοπῶλαι ἐγίνοντο στρατηγοὶ καὶ ἥρωες εὐθὺς ἅμα τὸ ξίφος ζωννύμενοι, οὕτω ἐμψυχοῖ καὶ τὸν ἡμέτερον ῥάπτην ἡ χαλκέα ἡ νυκτερινὴ πανοπλία καὶ τὸ ἄλκιμον ἔγχος, ἐγείρουσα ἐν αὐτῷ μένος λέοντος.

Ἐκ τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ζήλου πρὸς ἡσυχίαν τῆς κοιμωμένης ἀνθρωπότητος ὠθούμενοι συναθροίζονται πολλοὶ νυκτοφύλακες ἅμα ἀκούσωσι τὸ σάλπισμα ἑνὸς τῶν συναδέλφων, παρακολουθοῦσι τοὺς ἐν «*κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ ὄρνιθας ὡς*» οἴκαδε μετὰ τὸ συμπόσιον πορευομένους φοιτητὰς, καὶ ζητοῦσιν νὰ μεταφέρωσιν αὐτοὺς ὡς ταραξίας εἰς τὸ φυλακεῖον τῆς ἀστυνομίας. Τότε δὴ τότε ἄρχονται αἱ ἀξιομνημόνευτοι μάχαι τῶν ὅσων ἐδόθησαν ποτὲ μέχρι σήμερον ἀπὸ τῆς νυκτερινῆς μάχης τοῦ Πομπηΐου καὶ Μιθριδάτου παρὰ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην.

Ἀναγνῶστά μου! Ὅπως ἐνθουσιασθῶ πως πρὸς ἀκριβῆ καὶ πιστὴν ἐξιστόρησιν τόσῳ ἐξόχων γεγονότων ἀνέγνωσα τὴν *Ἰλιάδα* τοῦ Ὁμήρου ἅπασαν, διῆλθον μετ' εὐλαβοῦς ἐνθουσιασμοῦ τὸ ἔργον τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου περὶ τοῦ ἐνδόξου διὰ τὴν Γερμανίαν πολέμου τοῦ ἔτους 1870—1871 ἀπὸ τοῦ Ἄλφα μέχρι τοῦ Ὠμέγα, ὅπως ἀνάψω τὴν φαντασίαν μου καὶ πληρώσω αὐτὴν λαμπρῶν εἰκόνων μετέβην εἰς ὅλας τὰς πινακοθήκας καὶ τὰς πρὸς δόξαν τῶν προγόνων ἱδρυμένας στοὰς, ἐπεθεώρησα ὅλους τοὺς πίνακας τῶν μαχῶν, οὓς ἔγραψαν οἱ διασημότεροι ζωγράφοι τῶν ἡμετέρων χρόνων· ἀλλὰ πόσῳ κεναὶ καὶ ἀσθενεῖς καὶ σιωπῶσαι εἰσὶν ἅπασαι αἱ ἐπὶ τοῦ χάρτου διηγήσεις, καὶ ἐπὶ τοῦ λινοῦ πανίου ἔγχρωμοι παραστάσεις πρὸς τὰς περιγραφὰς ὧν ἔχω ἀνάγκην, ὅπως γράψω πιστὴν καὶ ἀνταξίαν εἰκόνα τῶν τρομερῶν καὶ ἀνθρωποκτόνων μαχῶν μεταξὺ τῶν ἡνωμένων πολιτοφυλάκων καὶ τῶν εἰς τὴν οἰκίαν ἐπιστρεφόντων σπουδαστῶν! Ὑπερβαίνει τὰς ἐμὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις τὸ μέγεθος τόσῳ μεγάλης ἐπιχειρήσεως. Διὸ ἀθύμως καὶ ἄκων καταφεύγω εἰς τὸ ἁπλοῦν καὶ κατάξηρον ὕφος τῶν ἐφημερίδων, γράφων ὅτι κατὰ τὴν συμπλοκὴν πληροῖ τὰς ἐρήμους ὁδοὺς καὶ τοὺς αἰθέρας ἀπερίγραπτος ψόφος καὶ δοῦπος καὶ θόρυβος καὶ κτύπος ῥοπάλων καὶ ῥάβδων συγκρουομένων καὶ πλήξεις καὶ κριγμοὶ καὶ θλάσεις καὶ ἰαχαὶ καὶ θλιβεροὶ στόνοι καὶ μυγμοὶ καὶ ἀραὶ ἀπὸ πολλῶν στομάτων. Ἐν τούτοις κεράτινον κέρας καλεῖ καὶ ἑτέρους νυκτοφύλακας πρὸς βοήθειαν, καὶ ὁ ἀγὼν παρατείνεται λυσσαλέος μέχρις οὗ ἡ μία ἢ ἡ ἑτέρα τῶν μερίδων ὑποκύψῃ «μετὰ γενναίαν καὶ ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν».

Καὶ ἂν μὲν νικήσωσιν οἱ σπουδασταὶ «διαλύονται», ἕκαστος δ' ἐπανέρχεται θριαμβευτικῶς εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπως οἱ ἥρωες τῆς μυθολογίας μετά τινα ἄθλον, καὶ ἐνταῦθα ἀσκεῖ τὰ μαλθακὰ ἔργα τῆς εἰρήνης, ῥιπτόμενος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως· ἔνθα ὁ πρᾶος ὕπνος ἀναψύχει μετ' ὀλίγον τὰ κεκοπιακότα μέλη, ἅτινα πρὸ μικροῦ ἔτι τόσῳ καλῶς ἐξετέλεσαν τὸ καθῆκόν των. Ἐὰν ὅμως κατὰ κακὴν μοῖραν ἐπέλθῃ ἀτυχία τις προσομοία τῇ τοῦ Ναπολέοντος III ἐν Σεδὰν, τότε ὁ φοιτητὴς αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἠναγκασμένον, «ἅτε μὴ κατορθώσας ν' ἀποθάνῃ μέσῳ τοῦ ὁμίλου του», νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν ὑπέρογκον δύναμιν τῶν κλητήρων, εἶτα δὲ δι' ὅλης τῆς ἐπιλοίπου νυκτὸς περιστρέφεται ἄϋπνος ἐπὶ τοῦ σκληροῦ πάγκου τῆς ἀστυνομικῆς φυλακῆς, τρίζων ἐκ θυμοῦ τοὺς ὀδόντας καὶ ἐξερευγόμενος κατὰ δωδεκάδας τὰς μαθητικὰς βλασφημίας, μάτην ζητῶν ὅπως ὁ ὕπνος ἀναβῇ ἀπὸ τῶν ἀπηυδηκότων γύων καὶ καταλάβῃ τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἔλλειψις χρημάτων τοῦ σπουδαστοῦ καὶ σύστημα δανεισμοῦ.

Ἐὰν οἱ διὰ τοῦ ῥοπάλου ἐπὶ τῶν πλευρῶν υἱοῦ τινος τῶν Μουσῶν γεννηθέντες μώλωπες εἶνε ἰατοὶ, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χαίνοντα τραύματα θεραπεύωνται ἀφ' ἑαυτῶν, ἐὰν αἱ βαθύταται τομαὶ ἐπὶ τῶν παρειῶν κατὰ τὰς μονομαχίας ἐπουλῶνται, οὐδὲν ὅμως εἶνε χείριστον τῶν παθῶν, ὅσον ἡ νόσος φθίσις ἡ κατέχουσα τὸ φοιτητικὸν βαλάντιον. Τί ὠφελοῦσι τὸν ὑποψήφιον διδάκτορα τῆς ἰατρικῆς ἅπασαι αἱ ἐπὶ τῆς παθολογίας, μαιευτικῆς καὶ χειρουργικῆς γνώσεις του ἐναντίον τῆς χρονίας ταύτης ἀσθενείας τοῦ βαλαντίου του; Συχνότερον δὲ, ἢ ὅσον ἕκαστος τῶν φοιτητῶν ἐπιθυμεῖ, ἐπέρχεται ἡ φρικώδης ἐκείνη καὶ ἀπελπιστικὴ *ἀναπαραδιά*, ἥτις πρὸς παρηγορίαν καταλαμβάνει καὶ τοὺς καταγομένους ἐξ εὐγενῶν καὶ μεγάλων οἴκων. Ἕνεκα τούτου καὶ ὁ ζωηρότατος καὶ χαριέστατος τῶν υἱῶν τῶν Μουσῶν περιπίπτει εἰς ἀθυμίαν μεγίστην, σκεπτόμενος νυκτός τε καὶ ἡμέρας, ὅπως ὁ Βίσμαρκ, τίνι τρόπῳ θέλει ἐξεύρει νέαν πηγὴν χρημάτων. Καὶ εἶνε μὲν τὸ χρῆμα καὶ διὰ τὸν Γερμανὸν φοιτητὴν, τὸν ἐν τῇ χριστιανικῇ θρησκείᾳ ἀνεθραμμένον, χίμαιρά τις καὶ μισητὸν καὶ χυδαῖον πρᾶγμα, ἀλλ' ὑπάρχουσι δυστυχῶς στιγμαί τινες ἐν τῷ βίῳ καθ' ἃς ἀπαραιτήτως ἔχει τις ἀνάγκην τοιαύτης χιμαίρας, ὅπως μὴ μετουσιωθῇ αὐτὸς εἰς ἀποφώλιον τέρας. Ἕνεκα τούτου καὶ ὁ φοιτητὴς ἀδιακόπως σκέπτεται τίνι τρόπῳ θὰ προσπορισθῇ τὰ κατηραμένα ἐκεῖνα στρογγύλα πράγματα, τὰ ὁποῖα καλοῦσι δραχμὰς καὶ λεπτά, καὶ τὰ ὁποῖα εἰσαχθέντα ἅπαξ εἰς τὴν ὑπερπεπολιτισμένην Εὐρώπην ὡς μέσον ἐναλλαγῆς, πρὸς καθησύχασιν τῆς ὦτα οὐκ ἐχούσης γαστρὸς, καὶ πλήρωσιν τῶν ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, εἰσὶν ἀσπασίως ἀγαπητὰ καὶ προσφιλῆ καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν ἀγριωτέρων δημοκρατῶν, καίπερ φέροντα ἀποτετυπωμένας κεφαλὰς ἐστεμμένας. Κατὰ πρῶτον λοιπὸν, ἐν τοιαύταις τισὶ δεινῆς ἀχρηματίας περιστάσεσι, ἄρχεται ἡ ἐξαργύρωσις πάντων τῶν κινητῶν τοῦ φοιτητοῦ κτημάτων. Πᾶν τὸ ἔχον ἔστω καὶ μικράν τινα χρηματικὴν ἀξίαν, καὶ δυνάμενον νὰ μετακομισθῇ ἄνευ δυνάμεως ἀτμοῦ μεταφέρεται εἰς τὸ ἐνεχυ-

ροδανειστήριον. Καὶ πρῶτον μὲν ὑποκύπτει εἰς τὴν τοιαύτην μοῖραν τὸ εὐκινητότερον τῶν σπουδαστικῶν κτημάτων, τὸ ὡρολόγιον, διότι ὁ φοιτητὴς γνώστης δεινὸς ὢν τῆς πλουτολογίας κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν χρόνων ἐν οἷς ζῶμεν, καὶ ζῶν βίον ἐλεύθερον, οὐδαμῶς δεσμευόμενον ὑπὸ τῶν ὡρῶν τοῦ χρόνου, θεωρεῖ τὸ ὡρολόγιον ὡς κεφάλαιον νεκρὸν, ἀφαιρούμενον ἀπὸ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀνθρωπότητος· ἀναμιμνησκόμενος δὲ καὶ τῆς παροιμίας ὅτι διὰ τὸν εὐτυχῆ «περνοῦν ἀμέτρητοι οἱ χρόνοι» ἀποφασίζει ταχέως, καὶ παραδίδει αὐτὸ εἰς τὸ εἰρημένον κατάστημα, καθόσον μάλιστα οὕτω τὸ προφυλάσσει καὶ κατὰ τῶν κλεπτῶν καὶ λωποδυτῶν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ φροντίζων καὶ περὶ καλῆς διατηρήσεως τῶν ἐνδυμάτων του, ἀποστέλλει τὸν μὲν χειμῶνα τὰ θερινὰ, τὸ δὲ θέρος τὰ χειμερινὰ ἐνδύματα εἰς τὸ ψυχρὸν, καὶ κατὰ τοῦ πυρὸς ἠσφαλισμένον εὐάερον καὶ ἄνευ σητῶν κατάστημα τῆς πόλεως, ὅπερ, τὸ ἀναγράφομεν εὐχαρίστως χάριν τῆς στατιστικῆς, αὐξάνεται κατ' ἔτος διὰ προσθηκῶν καὶ παραρτημάτων, ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν.

Ὅταν ὅμως καὶ τὸ τελευταῖον πανταλόνιον λάβῃ τὴν πρὸς ἐξαργύρωσιν ὁδὸν, καὶ ἡ φθίσις τοῦ βαλαντίου δεικνύῃ τὰ σοβαρὰ συμπτώματα τοῦ καλπάζοντος σταδίου, τότε ὁ φυσιογνώστης σπουδαστὴς ἀκολουθεῖ τὰ ὑποδείγματα τῆς μητρὸς φύσεως. Ἅπασα ἡ κυκλοφορία τῆς φύσεως συνίσταται εἰς αἰώνιόν τι κατὰ νόμους ἀπαραβάτους ἱδρυμένον σύστημα δανεισμοῦ, ἀπαράλλακτον ὅλως πρὸς τὸ ἐν Τουρκίᾳ τανῦν ὑφιστάμενον. Ἡ θάλασσα δανείζεται τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἀπὸ τῶν ποταμῶν, οὗτοι ἀπὸ τῶν ῥυάκων, οἱ ῥύακες ἀπὸ τῶν πηγῶν, αὗται ἀπὸ τῆς γῆς, ἡ γῆ ἀπὸ τῶν νεφῶν, ταῦτα δὲ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ἐὰν δὲ οἱ παμμέγιστοι ὠκεανοὶ δὲν αἰσχύνωνται νὰ δανείζωνται ἀπὸ μικροτάτων ποταμίων καὶ ῥυακίων, ἐὰν ἡ ἀφεγγὴς σελήνη δὲν ἐρυθριᾷ δανειζομένη φῶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ἐὰν καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐδανείσθη πλευράν τινα παρὰ τοῦ Ἀδὰμ ὅπως πλάσῃ τὴν προμήτορα ἡμῶν, εἶνε ἄρα ἀνάρμοστον ἂν καὶ ὁ πεινῶν, καὶ δίψῃ ἀπολλύμενος ἡμέτερος σπουδαστὴς ζητήσῃ καλόν τι δάνειον παρὰ τοῦ λιπαροῦ καὶ προγάστορος ξενοδόχου ἢ ἄλλου τινὸς εὐσπλάγχνου προσώπου; Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς πλησίον κώμαις ὑπάρχουσι πολυάριθμοι ἐλεήμονες καὶ χρυσοδότειραι ψυχαὶ, δανείζουσαι ἄνευ ἐλίας ὠφελείας ἐπὶ τόκῳ ἑκατὸν μέχρι διακοσίων τοῖς ἑκατὸν καὶ μὲ ἔκδοσιν συναλλαγματικῆς. Ἐὰν δὲ ἡ συναλλαγματικὴ αὕτη δὲν ἐξοφληθῇ κατὰ τὴν ὡρισμένην προθεσμίαν, ὁ ἅγιος λαὸς τῶν Μανιχαίων ὁρμᾷ εἰς τὸ κελλίον τοῦ *ταλαιπώρου* σπουδαστοῦ, ὅστις μὴ ἔχων νὰ ἐξοφλήσῃ αὐτοὺς, τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπουσιάζει ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ δωματίου, εἶτα δὲ πρὸς περισσοτέραν ἡσυχίαν καταφεύγει μετὰ ἀπελπιστικὴν ἀπόφασιν καὶ εἰς τὰ ἱερὰ ἄσυλα τῶν παραδόσεων καὶ τῆς βιβλιοθήκης, ἔνθα καὶ ἀληθῶς εὑρίσκει ἐπί τινα χρόνον ἡσυχίαν καὶ ἠρεμίαν ὅπως ποτὲ οἱ ἱκέται τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὄπισθεν τοῦ βωμοῦ τῶν Θεῶν.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον αὐξάνεται τὰ μέγιστα καὶ ἡ ἄλλως καθ' ἑαυτὴν μεγάλη εὐπροσηγορία, καὶ καλοσύνη τοῦ ῥάπτου καὶ ὑποδηματοποιοῦ. Διότι οὐ μόνον καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἐρωτῶσιν οὗτοι περὶ τῆς πολυτιμοτάτης ὑγείας τοῦ προσφιλοῦς πελάτου, ἀλλ' ἡ ἀγάπη αὐτῶν φθάνει ἐνίοτε καὶ μέχρι τοσοῦτον ὥστε ν' ἀφήσωσιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Πανεπιστημίου ἔγγραφα βιβλία, καὶ καταλόγους μακροὺς χρεῶν εἰς ἐνθύμησιν καὶ διαρκῆ φιλικὴν μέχρι τῶν ἐξετάσεων ἀνάμνησιν, διότι πρὶν ἢ τὰ χρέη πληρωθῶσι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσέλθῃ εἰς ἐξετάσεις ὁ υἱὸς τῶν Μουσῶν.

[Ἕπεται τὸ τέλος]. ***

ΓΥΝΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Ἕν τινι πτωχοκομείῳ τῶν Παρισίων ἐτελεύτησε πρό τινος, ἐν ἡλικίᾳ ἑβδομήκοντα ἐννέα ἐτῶν, γυνὴ ὀνομαζομένη Βιργινία Δισκιὲρ, ἥτις—πρᾶγμα παράδοξον—ἐπαρασημοφορήθη διὰ στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας.

Ἡ ἱστορία τῆς γυναικὸς ταύτης παρέχει παράδειγμα γενναιότητος καὶ αὐταπαρνησίας τοσοῦτον σπανίας ὥστε εἶνε ἀξία νὰ ἀναγραφῇ ἐνταῦθα.

Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἡμέραν τινὰ ὁ συνταγματάρχης τοῦ 27ου πεζικοῦ συντάγματος ἐτραυματίσθη καιρίως ὑπὸ σφαίρας ἐν τινι φονικωτάτῃ συμπλοκῇ. Ἐνόμισαν ὅτι ἀπέθανε καὶ οὐδεὶς πλέον ἐσκέφθη περὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς συμπλοκῆς, λοχίας τις τῶν εὐζώνων, μικρόσωμος, ἰσχνὸς, νοήμονα ἔχων φυσιογνωμίαν, λέγει πρὸς δύο στρατιώτας·

— Αὐτὸ δὲν φθάνει ποῦ τοὺς κάμαμε· πρέπει νὰ πᾶμε νὰ πάρωμε καὶ τὸ σῶμα τοῦ συνταγματάρχη μας καὶ νὰ τοὺς δείξωμε πῶς δὲν τοὺς φοβούμεθα.

Οἱ τρεῖς ἀνδρεῖοι ἀνεχώρησαν, ἀλλ' οἱ δυὸ ἔπεσαν καθ' ὁδὸν ὑπὸ τὰς σφαίρας τῶν πολεμίων, ὥστε ὁ λοχίας ἀρίκετο μόνος εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ κατέκειτο τὸ πτῶμα τοῦ συνταγματάρχου.

Μάτην προσεπάθησε νὰ τὸ φορτωθῇ ἐπ' ὤμων· δὲν τὸ κατώρθου κατ' οὐδένα τρόπον

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ διέκρινεν εἰς τὰ πέριξ δύο ἐφίππους κοζάκους. Εἴλκυσε τὴν προσοχήν των διὰ τῶν νευμάτων του, οὗτοι δ' ἐπλησίασαν πρόθυμως βέβαιοι ὅτι θὰ τὸν αἰχμαλωτίσωσι. Ἀλλὰ μόλις ἔρθασαν εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπόστασιν, ὁ λοχίας ἐφόνευσε διὰ τοῦ ὅπλου του τὸν ἕνα, καὶ ἐτραυμάτισε τόσον βαρέως τὸν ἕτερον ὥστε κατέπεσε τοῦ ἵππου του.

Τότε ἐφόρτωσε τὸ σῶμα τοῦ συνταγματάρχου ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῶν ἵππων τούτων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ στρατόπεδον πλήρης δόξης καὶ χαρᾶς.

Ἐν τούτοις, διὰ θαυματουργοῦ τινος προστασίας, ὁ συνταγματάρχης δὲν εἶχεν ἐκπνεύσει. Ὁ χειρουργὸς τῆς ὑπηρεσίας ἐπεμελήθη τὸ τραῦμα καὶ ἡ ζωή του ἐσώθη.

Ἀλλὰ παρετήρησαν— τότε μόνον — ὅτι καὶ ὁ γενναῖος λοχίας εἶχε τραυματισθῆ. Τὸ αἷμα τρέχον ἀπὸ τὸ στῆθός του διεπέρα τὴν στρατιωτικὴν στολήν του.

Μεθ' ὅλην τὴν μεγίστην ἀντίστασιν, ἣν κατέβαλλεν, ἔσπευσαν νὰ τὸν ἐκδύσωσι.

Ὦ παράδοξος ἔκπληξις! . . . . ὁ στρατιώτης οὗτος ἦτο γυνὴ, ἦτο ἡ Βιργινία Δεσκιὲρ, ἥτις, θέλουσα νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν ἀδελφόν της ἐκ τῆς στρατολογίας, ὄντα στήριγμα τῆς οἰκογενείας, προσῆλθεν ἀντ' αὐτοῦ κρύψασα τὸ φυλόν της ὑπὸ ἀνδρικὰ ἐνδύματα.

Ἴσως τοῦτο φαίνεται παραμύθιον, ἐν τούτοις εἶνε ἀκριβεστάτη ἀλήθεια.

Ἡ Βιργινία εἶχε καταταχθῆ εἰς τὸ 27 σύνταγμα τῶν εὐζώνων καὶ κατὰ μικρὸν προυβιβάσθη εἰς δεκανέα, καὶ λοχίαν.

Ὁ στρατηγὸς τῆς μεραρχίας, πληροφορηθεὶς τὴν παράδοξον ταύτην ἀνακάλυψιν, ἐκάλεσε τὴν Βιργινίαν, τὴν ἐπῄνεσε διὰ τὴν διαγωγήν της, καὶ κατώρθωσε ν' ἀπενεμηθῇ αὐτῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁριστικὴ ἀπόλυσις ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ; ἔπειτα δὲ καὶ τὸ παράσημον τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς.

Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑι

Οἱ σοφοὶ Γερμανοὶ, οἱ πλειότερον παντὸς ἄλλου εὐρωπαϊκοῦ ἔθνους προσοικειωθέντες τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν τέχνην καὶ εἴ τι ἄλλο ἀγαθὸν ἐκέκτητο ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ἐβουλεύθησαν νὰ μιμηθῶσιν οὐχὶ διὰ κενῶν λόγων, ἀλλὰ πράγματι τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ ἐν τῇ γυμναστικῇ. Ὁ ἐν Βερολίνῳ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργὸς Γόσλες, ὁ κατὰ Ξενοφῶντα οὐ μόνον γυμναστικὸς, ἀλλὰ καὶ τῶν τοιούτων ἔργων ἐξεταστικὸς, στηριζόμενος εἰς τὴν νεωτέραν περὶ γυμναστικῆς φιλολογίαν, προτρέπει δι' ἐκτενοῦς ἐγκυκλίου δήμους καὶ πόλεις νὰ συστήσωσι, πλὴν τῶν ἐν ταῖς σχολείοις αἰθουσῶν τῆς γυμναστικῆς, εἰδικὰ γυμναστήρια ἐν ὑπαίθρῳ, ἀναφέρων ὀνομαστὶ καὶ τὰς κυριωτέρας τῶν τῶν ἀσκήσεων, κατὰ φῦλον καὶ ἡλικίαν. Αἱ σπουδαιότεραι περικοπαὶ τῆς ἀπὸ 20 ὀκτωβρίου χρονολογουμένης ἐγκυκλίου ἔχουσιν ὧδε: «Ἡ γυμναστικὴ, ἐπανειλημμένως κηρυχθεῖσα οὐσιῶδες καὶ συστατικὸν μέρος τῆς διδασκαλίας τῆς νεολαίας, εἰσήχθη ἤδη ὡς μάθημα καταναγκαστὸν εἰς ἅπαντα τὰ σχολεῖα, ἀνώτερά τε καὶ κατώτερα. Δῆμοι καὶ πόλεις ἐφιλοτιμήθησαν νὰ συστήσωσιν ἐντὸς αὐτῶν τῶν σχολείων γυμναστήρια, ἔνθα διὰ παντὸς τοῦ ἔτους νὰ ἀσκῶνται οἱ μαθηταὶ, ἀνεξαρτήτως τῆς αἰθρίας, τῆς συννεφίας καὶ τοῦ χειμῶνος. Τοιαῦτα γυμναστήρια ὁμολογοῦνται κτῆμα τιμαλφὲς, διότι τὸ νεανικὸν σῶμα ἀναπτύσσεται τελεσφόρως καὶ ἐρρύθμως, ὅταν ἀσκῆται κανονικῶς φθινοπώρου καὶ χειμῶνος, ἔαρος καὶ θέρους. Οὐχ' ἧττον ὅμως τιμαλφῆ καὶ συστάσεως ἄξια ὑπολαμβάνει ἡ κυβέρνησις καὶ τὰ παρὰ τοῖς σχολείοις ἐν ὑπαίθρῳ γυμναστήρια, ἔνθα πολλαὶ ἀσκήσεις ἐκτελοῦνται εὐκολώτερον ἢ ἐν ταῖς αἰθούσαις, καὶ δὴ καὶ ἄνευ κινδύνου. Τὰ ἐν ὑπαίθρῳ γυμναστήρια οὐ μόνον καθιστῶσιν ἐγκαίρως τὸ σῶμα καρτερικὸν πρὸς τὰς ποικίλας τοῦ κλίματος ἐπηρείας, ἀλλ' ἐθίζουσι τὴν νεολαίαν νὰ ἀπολαύῃ τῆς ἐλευθερίας της παίζουσα καὶ νὰ διατηρῇ καὶ ποιῆται χρῆσιν αὐτῆς κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους τῆς παιδιᾶς. Ἡ μερὶς αὕτη τοῦ νεανικοῦ βίου, ἀληθὴς χαρὰ τῶν πρόσθεν γενεῶν, ὀφείλει νὰ ἀκμάζῃ τανῦν καὶ νὰ διατηρῆται ἐν τῷ μέλλοντι. Οὐχὶ ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων μόνον, ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ τῆς φύσεως ναοῦ ὀφείλει ἡ νεολαία συχνότερον καὶ ἐλευθερώτερον νὰ ἔχῃ ἀφορμὴν νὰ διατρανοῖ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς καὶ ἱκανότητα, καὶ νὰ χαίρῃ ἐπὶ τοῖς ἀγῶσιν, οἵτινες εἶνε ἀχώριστοι ἀπὸ πάσης ἀληθινῆς καὶ ὀρθῆς παιδιᾶς. Οὐδὲν ἄλλο μέσον εἶνε ἱκανώτερον νὰ ἄρῃ τὸν πνευματικὸν κάματον, νὰ ἀναζωογονήσῃ σῶμα καὶ ψυχὴν, νὰ ἐμβάλῃ ἔρωτα καὶ ἱκανότητα εἰς νέας ἐργασίας, νὰ κωλύσῃ τὴν ἄωρον καὶ παρὰ φύσιν παρακμὴν τοῦ σώματος, νὰ ἐκριζώσῃ πᾶσαν ἀλαζονείαν, νὰ διασώσῃ τὴν συμφυᾶ τῇ ἡλικίᾳ ἁπλότητα, παρρησίαν καὶ εὐθυμίαν, νὰ διδάξῃ καὶ ἀσκήσῃ φρόνημα κοινὸν, νὰ ἐμφυσήσῃ θάρρος καὶ ὁμόνοιαν εἰς ἐπίτευξιν κοινῶν καὶ ἀνωτέρων σκοπῶν. Τὰ γυμνάσματα ταῦτα συνδυάζουσι διαρκῶς σωματικὴν ἐργασίαν, σπουδαιότητα καὶ εὐθυμίαν· διδάσκουσιν ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἰσονομίαν καὶ ἰσοδικίαν· παριστάνουσι δὲ ἔμψυχον καὶ ἐπαγωγὸν εἰκόνα ἔθνους, ἤθους, εὐπρεπείας καὶ κοσμιότητος. Κοινὸς τοῦ ἀνθρωπίνου μεγαλείου εἶνε τὸ ἐκ παίδων συνδιάγειν τοῖς ὁμοίοις. Ὁ τῶν ὁμοίων ἀπεχόμενος καὶ καθ' ἑαυτὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διάγων καθίσταται φίλαυτος, οὔτε κάτοπτρον ἔχων, ἐν ᾧ νὰ βλέπῃ τὴν ἀληθῆ μορφήν του, οὔτε ζωηρὸν μέτρον, δι' οὗ νὰ ἀναμετρῇ τὴν δύναμίν του, οὔτε στάθμην ἀκριβῆ τῆς ἑαυτοῦ ἀξίας, οὔτε σχολεῖον τῆς θελήσεως, οὐδὲ ἀφορμὴν ὀξείας βουλῆς καὶ ταχείας ἐκτελέσεως. Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ὁπότε ἡ μὲν νεολαία πρέπει νὰ μανθάνῃ πλείονα ἢ ἄλλοτε, οἱ δὲ τὰ πρὸς τὸν βίον μετὰ κόπου καὶ μόχθου ποριζόμενοι γονεῖς σπανιώτατα ἔχουσιν ἄνεσιν νὰ συνδια-

λέγωνται λυσιτελῶς τοῖς τέκνοις, καθῆκον ἔχει αὐτὴ ἡ σχολὴ νὰ κανονίσῃ οὐχὶ ἐπιπολαίως, ἀλλὰ συστηματικῶς καὶ θεμελιωδῶς τὴν γυμναστικὴν παιδιάν, ὡς συντελοῦσαν εἰς ἀνάπτυξιν σώματος καὶ πνεύματος, καρδίας καὶ ψυχῆς τῆς νεολαίας, συναυξάνουσαν δὲ τὰς ἠθικὰς δυνάμεις καὶ τὴν εὐστάθειαν τοῦ τε ἀνθρωπίνου καὶ τοῦ πολιτικοῦ χαρακτῆρος».

Η ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἀφοῦ ἐπὶ τὰ στήθη τῆς μητρὸς
Τὸ γαλακτῶδες μέλι πίῃ,
Ὁ ὕπνος εἶτα, μέριμνα πατρὸς,
Τὰ ὄμματα τοῦ βρέφους κλείει.

Ἀλλὰ ἰδέ· τὰ χείλη τ' ἀνθηρὰ
Ἀκόμη ῥυθμικῶς συστέλλει,
Ὡσὰν ῥοφῶσιν ἔτι ἐν χαρᾷ
Τὸ γαλακτῶδες μέλι.

Οὕτω ἐντός μας γάλα γλυκερὸν
Κι' ἡ μάγος εὐτυχία χύνει,
Περᾷ, καὶ ὡς ἐν ὕπνῳ εἰς παρὸν
Κενὸν ἡ ὕπαρξίς μας σβύνει.

Ἀλλὰ ἡ μνήμη τότε γρηγορεῖ
Τοῦ παρελθόντος, – κι' ἡ καρδία
Σκιρτᾷ, ὡσὰν ἀκόμη τὴν πληροῖ
Ἡ μάγος εὐτυχία.

Κωστης Παλαμας.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ μικρὸς Μίμης, παίζων μὲ τὰ ὀμματοῦάλλια τοῦ πάππου του, ἀφῆρεσε τὰ ὑαλία αὐτῶν. Ὁ πάππος, θέλων νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐφημερίδα του, θέτει αὐτὰ ἐπὶ τῆς ῥινός του, ἀλλὰ παρατηρῶν ὅτι δὲν ἔβλεπε, φωνάζει ἔντρομος:

— Δυστυχία μου, ἔχασα ἐντελῶς τὴν ὅρασιν!

Σκεφθεὶς ὅμως ὅτι πιθανὸν νὰ ἔχουν σκονισθῆ, καὶ ἐκ τούτου νὰ ἐμποδίζεται ἡ ὅρασις, ἀφαιρεῖ αὐτὰ διὰ νὰ τὰ ξεσκονίσῃ. Ἀλλὰ μὴ αἰσθανόμενος καθόλου τὰ ὑαλία, ἀνακράζει ἔτι μᾶλλον τεταραγμένος:

— Ὤ! συμφορά μου! τώρα ἔχασα καὶ τὴν ἀφήν!

* * *

Ὡμίλει ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὁ κ. Ρ**.

Ἀφοῦ ἐτελείωσεν, ἐνόμισε τεχνικὸν νὰ κλείσῃ τὴν ἀγόρευσίν του διὰ τοῦ ἑπομένου ἐπιλόγου:

— Νομίζω, Κύριοι, ὅτι καλῶς ἐξετύλιξα ἐνώπιόν σας τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν μου.

— Ἀληθῶς, ἀπαντᾷ ὁ βουλευτὴς Μ*, ἠκούσαμεν τὸν βόμβον τῆς ἐκτυλίξεως, ἀλλὰ νῆμα δὲν εἴδομεν καθόλου.

* * *

Ὁ Σ** εἶνε ὅλως ὀργὴ κατὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ κατῴκει, διότι ἐζήτησε νὰ τὸν ἐξώσῃ διὰ τῆς ἀστυνομίας.

— Μὰ γιατί τόσος θυμός; λέγει ὁ ἰδιοκτήτης· ἐγὼ τὸ ἔκαμα, φίλε μου, γιὰ νὰ σὲ ὑποχρεώσω...

— Νὰ μὲ ὑποχρεώσῃς; ὡραία ὑποχρέωσις!

— Βέβαια· νὰ σὲ ὑποχρεώσω νὰ πληρώσῃς.

* * *

Ἐν σιδηροδρομικῇ ἁμάξῃ Α' θέσεως κάθηνται κύριος καὶ κυρία ἄγνωστοι πρὸς ἀλλήλους. Ὁ κύριος ἐξάγει σιγάρον καὶ ἐρωτᾷ ἂν τὸ κάπνισμα τῇ εἶνε δυσάρεστον. Ἡ κυρία ἀποκρίνεται ὅτι δὲν γνωρίζει, διότι οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐκάπνισε ἐνώπιόν της. Ἐὰν ὁ κύριος εἶνε Ἄγγλος θέτει τὸ σιγάρον πάλιν εἰς τὴν θήκην καὶ κάθηται ἡσύχως εἰς τὴν γωνίαν μουρμουρίζων ἐνδομύχως. Ὁ Γάλλος θέτει καὶ αὐτὸς τὸ σιγάρον εἰς τὴν θήκην, ἀλλ' ἄρχεται εὐθὺς μετὰ τῆς κυρίας περιποιητικὸν διάλογον. Ὁ Ἕλλην ἀνάπτει αὐτὸ μεθ' ὅλης τῆς ἀταραξίας λέγων: «Τότε, κυρία μου, πρέπει νὰ δοκιμάσωμεν».

* * *

Ἐλαφρυντικὴ περίστασις:

— Κατηγορούμενε, ὁμολογεῖς ὅτι ἐκακοποίησας τὴν Μαρίαν... συλλαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ ξερριζώσας ὅλας αὐτῆς τὰς τρίχας;

Κατηγορούμενος. Μάλιστα, κύριε δικαστά, ἀλλὰ τὰ μαλλιά της ἦταν ψεύτικα.

* * *

Ἀστυνόμος πρὸς κλητῆρα. — Ἐπειδὴ πλέον ἡ φυλακὴ εἶνε γεμάτη, φυλάκισέ τον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ φύλακος.

Κλέπτης. —Παρακαλῶ, κὺρ ἀστυνόμε, ἡ καλοσύνη σας εἶνε μεγάλη. ἀλλ' ἂν δὲν ἔχετε τόπο... ξανάρχομαι ἄλλη φορά.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Συμβαίνει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων ὅ,τι καὶ εἰς τοὺς στάχυς: κενοὶ μὲν ὄντες αἴρουσιν ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν, μεστοὶ δὲ ταπεινοῦσιν αὐτήν.

—

Ὁ λέγων ἐν ψεῦδος δὲν σκέπτεται οἷον φοβερὸν ἔργον ἀναλαμβάνει: ὅτι θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐπινοήσῃ εἴκοσιν ἄλλα ψεύδη ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸ πρῶτον.

—

Ἡ φιλαυτία εἶνε τὸ λεπτότατον ἅμα καὶ ἰσχυρότατον τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν· τὸ παραμικρὸν δύναται νὰ τὴν πληγώσῃ, ἀλλ' οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ἱκανὸν νὰ τὴν φονεύσῃ.

—

Ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους σύρουν τὰ ἐλαττώματά των· ἀλλ' ὑπάρχουσι περισσότεροι ἀκόμη οἱ ὁποῖοι ἀκολουθοῦν τὰ ἐλαττώματά των, χωρὶς κἂν νὰ σύρωνται ὑπ' αὐτῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, γράφει ἡ «Ἐφημερίς», ἐνῷ διήρχετο ἐφ' ἁμάξης ὁ βασιλεὺς, παρετήρησεν εἰς τὴν ὁδὸν στρατιώτην τινὰ τοῦ πεζικοῦ φέροντα ἀνὰ χεῖρας βαρεῖαν κάλαθον πλήρη ὀψωνίων. Διατάξας τὸν ἡνίοχον νὰ σταθῇ ὁ βασιλεὺς παρεκάλεσε τὸν στρατιώτην καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν αὐστηρῶς πῶς, ἐνῷ ἦτο στρατιώτης, ἐξετέλει ἔργα ἀχθοφόρου· ὁ ταλαίπωρος στρατιώτης ἔντρομος ὡμολόγησεν ὅτι ἐξετέλει ὑπηρεσίαν τοῦ ἀξιωματικοῦ, εἰς ὃν ἀνῆκον τὰ ὀψώνια· ὁ δὲ βασιλεὺς σημειώσας τὸ ὄνομα τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀπῆλθε. Μετ' εὐχαριστήσεως ἀναγράφομεν τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ βασιλέως, ἀποδεικνύουσαν πόσον οὗτος κήδεται τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ στρατοῦ, πεποίθαμεν δὲ ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔσται ἀφορμὴ ὅπως περισταλῇ ἡ ἐπαχθὴς ἀγγαρεία εἰς ἣν ὑποβάλλονται παρανόμως οἱ ἀτυχεῖς στρατιῶται.

***

Ὁ γνωστὸς ἐπὶ τῇ ἰδιορρύθμῳ αὐτοῦ ζωῇ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας εἶνε κύριος πολλῶν πύργων· ἀλλ' ἐκεῖνος ὃν ὑπὲρ πάντας προτιμᾷ εἶνε ὁ τοῦ Lindenhof ὅπου πολλὰ βλέπει τις τὰ παράδοξα.

Ἐν τῇ γραφικωτέρᾳ τοποθεσίᾳ τῶν Βαυαρικῶν Ἄλπεων, ὄπισθεν τοῦ μνημονευθέντος πύργου, ὁ βασιλεὺς ἵδρυσε ναὸν τῇ Ἀφροδίτῃ· ὄπισθεν δὲ τοῦ ναοῦ τούτου ἐλαξεύθη κατὰ παραγγελίαν του ἐν τῷ ὄρει σπήλαιον, πρὸς ὃ ἔστρεψαν τὸ ῥεῦμα δύο ῥυάκων καὶ ἐσχηματίσθη οὕτως ἐσωτερικὴ ἐν αὐτῷ λίμνη.

Τό τε σπήλαιον καὶ ἡ λίμνη ἐφωτίζοντο ἐπί τινα καιρὸν διὰ λυχνιῶν ἀποδιδουσῶν κυανοῦν τὸ φῶς, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δὲ κυανοῦ χρώματος εἶχον βαφῇ καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ τοῦ σπηλαίου τοῖχοι. Ἤδη καὶ φῶς καὶ τοῖχοι ἔχουσι χρῶμα κίτρινον, ὥστε ὁπόταν ὁ βασιλεὺς διασκεδάζῃ ἐν τῇ λίμνῃ, ἡ γόνδολά του φαίνεται σχίζουσα κύματα χρυσοῦ. Τὸ σπήλαιον οὐ μόνον φωτίζεται, ἀλλὰ καὶ θερμαίνεται.

Πρὸ τοῦ ναοῦ ἀναβρύουσι τέσσαρες πίδακες. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δὲ αὐτοῦ οὐδὲν ἕτερον εὕρηται ἐκτὸς ἑνὸς ἀγάλματος ἐκ πολύχρου μαρμάρου.

Τὰ τοῦ πύργου οὐδὲν παρέχουσι τὸ περίεργον ἐκτὸς τεσσάρων ὀρειχαλκίνων λεόντων, οἵτινες οἱονεὶ φρουροῦσι πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ. Εἶνε δ' ἐκτισμένος ὁ πύργος τοῦ Lindenhof κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ πύργου τῶν Βερσαλλιῶν.

***

Τὴν κυβέρνησιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐπασχολεῖ ἐπιμόνως τὸ ζήτημα τοῦ μορμονισμοῦ ἕνεκα τῶν πολλαχοῦ διασπειρομένων ἀποστόλων τῆς αἱρέσεως ταύτης, καὶ τῆς εὐκολίας μεθ' ἧς ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ, Σουηδίᾳ καὶ Νορβηγίᾳ, στρατολογοῦσι νέους προσηλύτους. Ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ψηφίσασα αὐστηρότατον κατὰ τῆς πολυγαμίας νόμον, καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ οὐχ ἧττον αὐστηρῶς ἐπαγρυπνοῦσα ἐν τῇ μορμονικῇ χώρᾳ Utah, ἐκπλήττεται ὅτι αἱ εὐρωπαϊκαὶ κυβερνήσεις οὐδαμῶς μεριμνῶσι νὰ θέσωσι φραγμὸν εἰς τὴν ἀδιάκοπον *προπαγάνδαν*, ἥτις δραστηρίως ἀσκεῖται ἐν ταῖς κράτεσιν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ μορμονισμοῦ. Πράγματι διὰ τῶν πρακτορείων, ἅτινα ἔχουσιν ἱδρύσει ἐν Λονδίνῳ, Λιβερπούλῃ, Μαγχεστρίᾳ, Γλασκώβῃ, Ἐδιμβούργῳ, Δουβλίνῳ καὶ Βελφάστ, καὶ ἐν πολλαῖς πόλεσι τῆς Γερμανίας οἱ Μορμόνοι ἀπόστολοι ἀποστέλλουσι κατ' ἔτος χιλιάδας προσηλύτων εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Οἱ προσήλυτοι οὗτοι εἰσίν, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, πτωχοὶ χωρικοί, οὓς κατορθοῦσι νὰ κατηχήσωσιν εἰς τὸν μορμονισμὸν παρουσιάζοντες εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν εὔδαιμον καὶ λαμπρὸν τὸ μέλλον ὑπὸ τὸ νέον θρήσκευμα. Κατὰ τῶν ἀποπειρῶν τούτων ζωηρῶς ἐξηγέρθη πρό τινων μηνῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ κοινὴ συνείδησις, ὅμιλος δέ τις μεταναστῶν, οὓς διὰ τῶν ὁδῶν τοῦ Λονδίνου ὡδήγουν οἱ Μορμόνοι ἀπόστολοι εἰς ἐπιβίβασιν, δεινῶς προσεβλήθη καὶ προεπηλακίσθη ὑπὸ τοῦ ἠγανακτημένου πλήθους. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι δὲν προέβησαν ἔτι εἰς ἐπίσημα περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διαβήματα παρὰ τῇ βρετανικῇ Κυβερνήσει· ἀλλὰ κατά τινα ἐφημερίδα τῆς Νέας Ὑόρκης ὁ κ. Γλάδστων ἐρωτηθεὶς ἀνεπισήμως περὶ τούτου ἀπήντησεν ὅτι, ἐπειδὴ οἱ Μορμόνοι μετανάσται καταλείπουσιν ἐλευθέρως καὶ οἰκείᾳ βουλήσει τὸ ἀγγλικὸν ἔδαφος, οὐδὲν ἔβλεπε κατάλληλον μέσον, ὅπερ ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀντιτάξῃ εἰς παρακώλυσιν τῆς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ἀσκουμένης *προπαγάνδας*.

***

Ὁ ἐπὶ τριάκοντα ἔτη μοχθήσας εἰς τὴν μετάφρασιν καὶ ἑρμηνείαν τῆς «Θείας Κωμῳδίας» τοῦ Δάντου βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας Ἰωάννης, εἶχε καιρὸν νὰ διατάξῃ καὶ καταγράψῃ ἐν καταλόγῳ διακοσίας βακτηρίας, ἃς ἔλαβεν ἐν διαφόροις περιστάσεσι δῶρον παρὰ συγγενῶν καὶ φίλων, γινωσκόντων ὁπόσον ἦτο ἐραστὴς κομψῶν καὶ ἐπιτετηδευμένων βακτηριῶν. Τὴν ὡραίαν συλλογὴν ἐπεδείκνυε τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ξενιζομένοις καὶ ἔχαιρεν ἑρμηνεύων τὴν τεχνικὴν κατεργασίαν ἑκάστης. Ἡ βασίλισσα τῆς Ὁλλανδίας Σοφία ἔγρα-

ψεν αὐτῷ τῇ 8 δεκ. 1865 : «Ὅτε ηὐμοίρησα νὰ διατρίψω ἐν Δρέσδῃ, εὑηρεστήθη ἡ Ὑμ. Μεγ. νὰ μοὶ δείξῃ τὴν συλλογὴν τῶν βακτηριῶν της καὶ δηλώσῃ ἣν ἐπ' αὐταῖς ἠσθάνετο χαράν. Δὲν δύναμαι βεβαίως νὰ αὐξήσω τὴν συλλογὴν δι' ὡραίου προτύπου· ἐξαιτοῦμαι ὅμως ἄδειαν νὰ προσενέγκω τι γνήσιον ἐκ χώρας ἐφεστώσης. Περιῆλθεν εἰς χεῖράς μου ἡ βακτηρία λῃστάρχου ἐκ Σουμάτρας ἀπὸ ξύλου φοίνικος καὶ περιέχει ξίφος. Ἐὰν τὸ λάβητε κατὰ τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῶν Ὑμ. γενεθλίων, ἐνθυμήθητε, ὅτι γυνὴ, θαυμάζουσα ἀπὸ μακροῦ χρόνου τὴν σοφίαν καὶ τὰς ἀρετὰς ὑμῶν, ἱκετίδας ἀνατείνει χεῖρας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν βασιλευόντων ὑπὲρ τῆς εὐημερίας ὑμῶν». Ὁ κατάλογος τῶν βακτηριῶν εἶνε συντεταγμένος μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας καὶ οἱ κατάλογοι ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις. Αἱ σφαῖραι εἶνε ἐκ μετάλλου ἢ ἐλέφαντος ἢ πορσελλάνης καὶ φέρουσιν ἐν μινυογραφίᾳ τὰς εἰκόνας τῶν τέκνων καὶ τῶν ἐγγόνων του, βασιλέων, αὐτοκρατόρων καὶ ἐξόχων διπλωματῶν. Αὐταὶ δὲ αἱ βακτηρίαι εἶνε ἐξ ἐβένου, φοίνικος ἢ ἐλαίας ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης· ἄλλαι δὲ εἶνε πλεκταὶ ἀπὸ Ἰαπωνίας, Σινικῆς καὶ Ἀλγερίας. Τιμαλφὴς εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Φρ. Ἰωσὴφ δωρηθεῖσα, μετὰ τῆς εἰκονογραφίας τῆς Φραγκοφούρτης, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τὸ 1863 συναντήσεως ἁπάντων τῶν γερμανῶν ἡγεμόνων, πλὴν τοῦ τῆς Πρωσσίας.

***

Ἐν μικρᾷ πόλει τῆς Οὐγγαρίας ἐνόσησε βαρέως γέρων ἀγρότης, ἄγων τὸ τρίτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας. Μετὰ εἰκοσαημέρους ὀδύνας ὠδοντορύησεν ὀκτὼ γομφίους ὀδόντας. Ἔκτοτε ὁ πρεσβύτης ἔχει τὴν ὑγείαν καλῶς, χρῆται δὲ τοῖς νέοις ὀδοῦσιν ὡσανεὶ μηδέποτε ἐκέκτητο τοιούτους.

***

Ἐν Νορβηγίᾳ οἱ σιδηρόδρομοι τρέχουσι γενικῶς λίαν βραδέως. Ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ διευθέτησις τῶν ἁμαξῶν καὶ τῶν σταθμῶν παρέχει εἰς τοὺς ἐπιβάτας εὐκολίας, αἵτινες σπανίως ἀπαντῶσιν ἀλλαχοῦ. Οὕτω π. χ. ἐν ταῖς ἀπὸ Χριστιανίας εἰς Δροντχάϊμ ἁμαξοστοιχίαις ὑπάρχουσιν ἐν ἑκάστῳ τῶν ἁμαξῶν διαμερίσματι προγράμματα διὰ μεγάλων χαρακτήρων ἐκτετυπωμένα, ὑποδεικνύοντα τοὺς διαφόρους σταθμοὺς καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν ἑκάστῳ τούτων χρονοτριβῆς τῆς ἁμαξοστοιχίας.

Μέγα θερμόμετρον Ρεωμύρου εὑρίσκεται εἰς τὴν εἴσοδον ἑκάστου σταθμοῦ, δεικνύον εἰς τοὺς ἐπιβάτας τὴν κατάστασιν τῆς θερμοκρασίας.

Ὑπάρχει ἐπίσης ἐν ἑκάστῳ σταθμῷ πίναξ, δεικνύων τὴν ἀπόστασιν αὐτοῦ ἀπό τε τῆς Χριστιανίας καὶ τῆς Δροντχάϊμ, καθὼς καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Κατὰ τὸ θέρος οἱ ἐπιβάται εὑρίσκουσιν εὐκόλως ψυχρὸν ὕδωρ. Ἑκάστη ἅμαξα ἔχει τὴν βρύσιν αὐτῆς, ἤτοι μέγα ὑάλινον ἀγγεῖον, περιέχον παγωμένον ὕδωρ Ὁ ἐπιβάτης ἐν ἑκάστῳ διαμερίσματι εὑρίσκει ποτήριον καὶ στρόφιγγα, ἣν στρέφων προμηθεύεται τὸ ἀναγκαῖον πρὸς κατάσβεσιν τῆς δίψης αὐτοῦ ὕδωρ.

***

Ἐν Παρισίοις ὑπάρχουσι πολλὰ παράδοξα ἐπαγγέλματα. Ἓν τούτων εἶνε τὸ τοῦ ἐξολοθρευτοῦ τῶν δημοτικῶν . . . ποντικῶν. Οἱ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο ἀσκοῦντες σήμερον εἰσὶ δύο, μεθ' ὧν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ συνάπτει κατὰ τριετίαν συμβόλαιον πρὸς καταστροφὴν τῶν ποντικῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς καταστήμασιν. Ὡς ἀμοιβὴ τῶν ἄλλων τούτων δημίων διὰ τὸ ἐξολοθρευτικὸν ἔργον των ὁρίζονται λεπτὰ 5 κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον τῆς ἐπιφανείας διὰ τὰ δημοτικὰ καταστήματα, πλὴν τῶν σφαγείων τῆς Βιλλέτης, δι' ἃ, ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐπεκτάσεως, ὁρίζεται τιμὴ τεσσάρων λεπτῶν κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον.

***

Ὡς τι ἀδύνατον μᾶς παρέστησεν ὁ μυθοποιὸς Αἴσωπος τὴν λεύκανσιν τοῦ Αἰθίοπος. Ἐν τούτοις ἰδοὺ ὅτι ἐν τῇ βορείῳ Καρολίνῃ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εὑρέθη ἰατρὸς ὁ κ. **Gregory**, ὅστις διὰ τῆς ἐφευρέσεως σάπωνός τινος κατώρθωσε νὰ καθιστᾷ τὸ δέρμα τοῦ αἰθίοπος γάλακτος λευκότερον. Ἐκ τούτου ἀπερίγραπτος συγκίνησις κατέλαβε τὴν πόλιν **Charlotte**, κατοικουμένην ὑπὸ πολλῶν αἰθιόπων, Ἐπιτροπὴ δὲ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν διαπρεστέρων ἰατρῶν αὐτῆς ἔλαβε τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξετάσῃ μεθ' ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς ἕνα πρώην μαῦρον, κατασταθέντα λευκώτερον αὐτῶν διὰ τῆς χρήσεως τοῦ σάπωνος τοῦ δόκτορος **Gregory**.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Εὔκολος τρόπος πρὸς ἀπόκτησιν *πρασιράδας* :

Λάβετε μικρὸν στρογγύλον σπόγγον, καὶ ἀφ' οὗ τὸν διαβρέξετε κατὰ τὸ ἥμισυ, θέσατέ τον εἰς μικροσκοπικὴν γάστραν δι' ἄνθη, ἥτις τοιουτοτρόπως θὰ ἀπορροφήσῃ τὸ περίσσευμα τῆς ὑγρασίας ἐκ τοῦ σπόγγου. Εἰσαγάγετε ἀκολούθως εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς πόρους τοῦ σπόγγου σπόρους κέγχρου, τριφύλλου, κριθῆς, δημητριακῶν, ὀρύζης καὶ βρώμης· τοποθετήσατε ἀκολούθως τὸ γαστρίον σας εἰς τὸν ἥλιον ἐντὸς γωνίας τινὸς τοῦ παραθύρου σας, καὶ ὅταν ὁ σπόγγος σκεπασθῇ ἀπὸ χλόην, ποτίζετέ τον κατὰ πᾶσαν πρωΐαν.

Κ. Μ**.

ΑΘΗΝΗΣΙ — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»